

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljena na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Cene inseratov:
Enostopenjska petina vrsta mali
oglas po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, poslana (id.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvešiti
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev. 7583, praške in dunaj. 24.797.

Demokratija in imuniteta poslancev.

Poročilo iz Beograda, ki ga priobčujemo na drugem mestu, pravi, da je imunitetni odsek sklenil izročiti sodišču več poslancev. Grehi, zaradi katerih je zahteval minister za pravosodje izročitev, so različni, večinoma pa so političnega značaja.

O tem sklepu odbora bo odločala končno veljavna zbornica.

O trenutnem političnem pomenu tega sklepa, o njegovih motivih in političnih ciljih bi se dala napisati marsikaka trpka beseda, in če bo treba, jo bomo tudi napisali. To bi pa nas zavedlo predaleč in zato se hočemo zaenkrat omejiti na principijelno stran tega vprašanja.

V Beogradu jako radi s ponosom poudarjajo, da je bila bivša kraljevina Srbija in da je kraljevina SHS demokratična država prve vrste. Stara Srbija je imela, tako radi naglašajo, najsvobodnejšo ustavo, in vidovdanska ustava za njo prav nič ne zaostaja. To zlasti radi povedo na naš naslov, ki nismo imeli prilike uživati svobodin stare srbske ustave v praksi.

Toda besede in zatrjevanja so eno, praksa pa je drugo. Zlasti praksa glede državlanske svobode. Ta praksa je po našem mnenju jako daleč od svobodoljubja.

Moderna demokracija zahteva, da ima vsa državna moč, zlasti zakonodajna moč, v rokah celokupno »državno ljudstvo«, t. j. vsi polnopravni državljani brez izjeme. Logična posledica tega osnovnega demokratičnega principa je in mora biti popolna svoboda izražanja političnih misli, naj jih kdo že izraža optično, s pomočjo tiska, ali pa akustično, t. j. s pomočjo govora. Kjerkoli ne priznavajo svobode tiska in svobode govora (političnega), tam ni in ne more biti resnične ljudske vlade, ampak tam vlada nasilje, ki pritiska na »svobodnega« državljana s silo bajoneta ali z zaporom, da ne presoja političnih dogodkov s svojimi možgani, ampak da gleda in opazuje in presoja potek političnega življenja skozi tuje naočnike in ne po svoji prosti volji.

Glede zakonodaje izvršuje vsak državljani dve funkciji. Dokler zakon še ni gotov, ampak še le predlog, mora imeti državljani zajamčeno absolutno svobodo govora, da more povedati jasno, odkrito in brez pridržkov tudi svoje mnenje o predlogu, ki naj postane zakon. Kadar pa večina »zakonodajnega« ljudstva ta ali oni predlog sprejme kot zakon, se mu mora državljani pač ukloniti in ga izvrševati, a s tem, da ga mora izvrševati, mu še nikakor ni odvzeta pravica kritike in pravica svobodne agitacije za izpremembo včeraj sklenjene ga zakona v bodočnosti! Življenje ne stoji, ampak se razvija, z razvojem pa nastopajo nove okolnosti, ki pretvarjajo večino od včeraj v manjšino od jutri in obratno in moderni demokratični princip daje državljanu pravico, da tudi on sam vpliva kot svobodno bitje na ustvarjanje novih večini bodisi s svobodnim političnim tiskom, bodisi s svobodnim političnim govorom.

Kar velja za državljana, velja pa še v večji meri za poslanca. Poslanec je mandatar ljudstva in ne more imeti manj in manjših pravic od ljudstva samega, ki jih je preneslo na njega. Zato velja tudi za poslanca neomejena svoboda govora, zlasti kadar izvršuje svojo glavno, t. j. zakonodajno funkcijo. On sme povedati vse, kajti kar govori on, ne govori le on, ampak vir vse politične moči — ljudstvo, volivci.

Ker pa se le prerado zgodi, da zapadejo tudi »demokratične« politične skupine, če pridejo po večinskem principu do državne moči, vse prerade v absolutizem in v tiranijo, da se čim dalje obdrže na moči in vladati, zato je zakonodajna nove dobe še posebej zajamčila poslancem popolno svobodo s takozvano »imuniteto«, t. j. z določbo, da poslanca ne more nihče kazensko zasledovati zaradi nobenega delikta, dokler ne privoli v to zbornica (t.

j. reprezentacija vsega ljudstva, ljudske večine). Z ozirom na principe, o katerih smo ravnokar govorili, se je v res demokratičnih deželah razvil običaj da zbornica nikdar ne izroči poslanca sodišču zaradi kakega političnega pregreška, ker so »politični« grehi navadno posledica nujno potrebne svobode govora, ampak samo zaradi kakšnih umazanij (goljufija, umor itd.).

Kjerkoli pa se teh principov ne drže, tam ne moremo govoriti o demokraciji. Tam je doma surova sila, ki pa traja še in da le tako dolgo, dokler je ne zlomi moč svobodnega pomenjkovanja na skrivaj! In

zgodovina kaže, da so rezultati takih »tihih pomenkov« navadno zelo krvavi, ker moč »tihih pomenkov« deluje počasi, potem pa bruhne. Kdor noče prej ali slej krvavih žrtev, naj spoštuje svobodo.

Pri uvodoma omenjenem glasovanju v imunitetnem odseku so glasovali poslanci Jugoslovanskega kluba proti predlogu vlade in proti zahtevi ministra za pravosodje po izročitvi poslancev sodišču, ker so uvideli, da gre le za politične delikte. S tem svojim glasovanjem so dokazali, da razumejo demokratizem bolje od onih, ki se imenujejo demokrati, v srcu pa so najhujši zastopniki principa surove sile.

Poslanci brez imunitete.

VEČINA IMUNITETNEGA ODBORA JE GLASovala ZA IZROČITEV POSLANCEV SODIŠČU RADI POLITIČNIH DELIKTOV.

Beograd, 20. julija. (Izv.) Včeraj ob 4. popoldne je bila sklicana seja imunitetnega odbora. Pravosodni minister dr. Laza Marković je zahteval, da mu imunitetni odbor vrne vse akte, ki so bili izročeni bivši narodni skupščini, da bo preiskal, če niso že zastareli. Imunitetni odbor je s tem soglašal. Nato se je prešlo na glasovanje o aktih, katere je sedanja skupščina izročila imunitetnemu odboru pred 16. aprilom t. l. Med temi akti so trije, ki zahtevajo izročitev Stjepana Radića sodišču radi tiskovnih pregreškov. Eden od teh obtožuje radi volivnega proglasa, katerega je sestavil Radić, sodepisali so ga pa dr. Maček, Košutić, Krnjević in Predavec.

Dr. Hrasnica je zahteval, da se Radić ne izroči sodišču, naglašujoč, da vlada zahteva izročitev ravno v trenutku, ko je Radić objavil protokol sporazuma. Niti Radić niti drugi poslanci niso bili prej izročeni sodišču radi deliktov, radi katerih se sedaj zahteva njegova izročitev.

Poslanec Kremžar je protestiral proti izročitvi in dejal, da bo ta čin hrvatski narod smatral kot provokacijo in Radića proglasil za mučenika. Imunitetni odbor ni niti prej izročil Radića radi takega delikta, saj nekatere prošnje za izročitev Radića leže v imunitetnem odboru že od 16. aprila, a jih odbor kljub temu ni pretresal. Sodi, da je predsednik imunitetnega odbora sklical sejo na zahtevo vlade. Glasoval bo proti izročitvi, ker je Jugoslovanski klub v principu proti temu, da se poslanci izročajo sodišču radi čisto političnih deliktov.

Radikali in demokrati so z večino glasov odločili, da se Radić izroči sodišču. Proti sta glasovala Jugoslov. in muslimanski klub. Radić je bil izročen sodišču še radi dveh drugih tožb. Sodišču so bili nadalje izročeni še poslanci: Pusenjak, Sušnik, Zebot, Klekl, Pucelj, Batinić (HRSS) in Velja Popović (radikal) na zahtevo Nastaza Petrovića (rad.).

Absolutizem radikalne stranke.

OSTER NASTOP OPOZICIJE PROTI REAKCIONARNIM DOLOČBAM URADNIŠKEGA ZAKONA.

Beograd, 20. julija. (Izv.) Zakonodajni odbor je danes od 4. do 8. zvečer nadaljeval razpravo o uradniškem zakonu. Sprejeto je bilo 5. poglavje, kakor ga je predlagala vlada. Nato se je prešlo na zadnje poglavje, ki govori o prehodnih naredbah. Med temi je naredba, ki pravi, da se na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, stavi vso uradniki na razpoložnje; komisija, sestavljena na predlog ministrskega sveta, bo odločevala o njihovem zopetnem sprejemu. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril poslanec dr. Hohnjec, ki je dejal: Ako se predloženi zakon presoja po nemški prislovi: »Ende gut, alles gut«, se mora reči, da je ta zakon slab na koncu in v začetku ter med repon in glavo. Člen 244. odreja, da vsi uradniki postanejo nestalni, ko stopi ta zakon v veljavo. Uradniki, ki so bili že 10 ali več let stalni, se stavi vajo na razpoložnje ali pa spode iz državne službe. Tako bo pol leta visel nad ujemj Damoklejev meč. O njihovi usodi bodo odločevali štirje ministri. Pri vsaki centralni oblasti ustanovljena komisija bo zbiralala vse podatke po navodilih ministrov. Parlament in stranke v parlamentu

nimajo niti besede pri tem, kako se bo postopalo pri redukciji, kateri uradniki bodo sprejeti, kateri ne. Poudariti moram, da v posameznih pokrajinah uradniki niso samo eksponenti vlade, marveč tudi v službi ljudstva, in zato bi morali poslanci iz dotičnih pokrajin imeti pri tem odločilno besedo. Ta odredba je absolutistična, nimamo nobene garancije, da se ne bo izvajala pristansko. Zato bomo delali na to, da se ta strankarska odredba ne sprejme.

Ljuba Davidović se je pritoževal nad konstantnim strankarstvom vlade. Vlada ne sprejme niti ene predloga opozicije, niti ne poskuša, da bi se z opozicijo sporazumela. Vladi je več od tega, da vodi absolutistično politiko, kakor da bi se sporazumela z ostalimi strankami, ki so ostale v parlamentu, izpolnjujejo svojo dolžnost in delajo v korist ljudstva. Govornik izjavlja, da bo demokratska stranka prisiljena, da gre iz parlamenta, ako bodo radikali nadaljevali s to taktiko.

V istem smislu je še govoril demokrat Marković, nakar je bila seja zaključena.

Prilhod Orlov v Pariz.

Pariz, 19. julija. (Izv.) Danes je dospela sem delegacija Jugoslovanske orlovske zveze. Francoska federacija jo je najslvesneje sprejela. Slavnostnega sprejema se je udeležila tudi slovenska kolonija v Parizu. Vsi člani delegacije so dospeli v Pariz kljub neznosni vročini zdravi in dobre volje.

Pretres zakona o srednjih šolah

Beograd, 20. julija. (Izv.) Sekcija za proučevanje zakona o srednjih šolah je včeraj razpravljala o privatnih šolah. Poslanec Sušnik je zahteval enakopravnost privatnih šol z državnimi šolami. V zakon naj se vstavi odredba, da se posameznikom daje pravo ustanavljanje srednjih šol, ako izpolnijo vse potrebne pogoje. To so že uvedle vse moderne drža-

ve, ki izdatno podpirajo privatne šole iz državne blagajne.

Ostra debata se je razvila pri členu 21., ki določa, da bo osnovni pouk na srednjih šolah predpisan s kraljevo naredbo. Poslanec Sušnik je poudarjal, da predloženi zakon vsebuje vse naredbe, nima pa niti besedice o tem, naj se li poučuje na verski ali brezverski podlagi. Zahteva, naj se določijo glavne direktive vzgoje v srednjih šolah na versko-nravni podlagi.

Poslanec Janić (radikal) je govoril za verski pouk, nakar je bil sprejet doatek, da se na gimnazijah predava o državljanstvu in higijeni in da je v vseh srednjih šolah zajamčen verski pouk.

Na današnji seji se je nadaljevala debata o privatnih šolah in dijaških organizacijah. Člen 59, ki govori o privatnih

šolah, je bil na zahtevo poslanca Sušnika odložen, dokler se ne posvetuje s svojim klubom.

Pri členu 67, ki govori o dijaških organizacijah, je zahteval posl. Sušnik, da se črta odredba, ki določa, da se ne smejo ustanovljati dijaške organizacije na plemenski in verski podlagi. Poudarjal je, da je to naperjeno proti marijanskim kongregacijam. Minister ni hotel razumeti, da so marijanske organizacije notranja stvar cerkve in da se v religiozne organizacije ne sme vmešavati nihče, pa tudi minister za prosveto ne. Poslanec Sušnik je naglasil, da bi taka odredba izzvala ogorčenje v katoliškem svetu in da zastopstvo slovenskega naroda iz te odredbe napravlja vprašanje.

Nato je bila tudi ta točka odložena. Popoldne je imel Jugoslovanski klub sejo, na kateri je razpravljalo o stvari in zavzel svoje stališče.

Železničarski zakon.

Beograd, 20. julija. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja sekcije za proučevanje zakona o železničarjih. Sprejeto je bilo drugo poglavje. Pri razpravi o plačah je bil sprejet predlog, da se plače železničarjev urede na podlagi uradniških plač z dodatkom, da za vse panoge železniškega osebja velja povišanje 20 odstotkov. Poslanec Gostinčar je zahteval, da dobe železničarji vsaj 30 odstotkov več kot ostali državni namestenci.

Seja narodne skupščine.

Beograd, 20. julija. (Izv.) Seja narodne skupščine se je pričela ob 9. dopoldne. Po odgovorih ministrov na razne interpelacije lokalnega pomena je bila seja zaključena in prihodnja seja odrejena za ponedeljek ob 8. dopoldne.

Minister Vujičić v Zagrebu.

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Danes so došli semkaj notranji minister Vujičić, njegov pomočnik Ranko Trifunović in šef političnega oddelka uprave mesta Beograda Dušan Popović. Namen prihoda je, da preiščejo zadnje afere, mogoče pa tudi, da napravijo nove. Ne vé se, če bo g. Vujičić obiskal tudi dr. Gagliardi, čeprav se zdi, da bo dr. Gagliardi predložen v odlikovanje za svoje »zasluge«.

Ofenziva radikalcev.

Beograd, 20. julija. (Izv.) Vlada je sklenila, da razpusti Društvo bivših avstro-ogrskih oficirjev s centralo v Zagrebu. Istočasno je vlada sklenila, da se izvrše preiskave o stanju na Hrvatskem, da se najdejo tajne organizacije in osebe, ki z raznimi sredstvi napadajo vlado.

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Pokrajinska uprava je dobila od notranjega ministra Vujičića nalog, da se mora Obznana najstrožje izvrševati. Na temelju tega se govori, da bosta ponovno razpuščena »Hrvatski Sokol« in »Hrvatska žena«. Zdi se pa, da se bodo radikali vendar še premislili, preden to izvrše, ker zato niso dobili nobenega konkretnega povoda. Današnji popoldanski časopisi pišejo, da so na Hrvatskem prepovedani vsi shodi in da mora vse poslance nadzorovati policija. V kolikor se to tiče HRSS, ni to nobena novost, ker se je to že dozdej prakticiralo.

Zakaj odide dr. Čimić?

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Te dni bi morala pasti odločitev glede demisijske pokrajinskega namestnika dr. Čimića. Čeprav je dr. Čimić verno služil radikalom, vendar mu popolnoma ne zaupajo, ker se boje, da bi dr. Čimić kot sodnik po poklicu ne bil dovolj sposoben za izvrševanje protizakonitosti. Ta misija bi se imela izročiti Srinu dr. Gokoviću, ki je tako strankarski, da je pričel šikanirati del zagrebskega časopisja zato, ker je objavilo afere nekaterih članov zagrebske radikalne organizacije, tako n. pr. o blagajniku Marku Mlinariću, ki je bil radi tatvine državne denarja obsojen na 3 leta temnice.

VOHUNSKA AFERA V ZAGREBU.

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Z ozirom na znano vohunsko afero se je zvedelo, da ta z Zagrebom nima nobene zveze. Gre edino za pustolovko Danico Androlić, bivšo učiteljico, nato sobarico, natakario, stroje-pisko v pravosodnem ministristvu, ministristvu za promet, pri policiji v Skoplju in finančni direkciji v Novem Sadu, ki je bila že v Belgradu aretirana radi prostitucije. Ona je baje prenašala poročila nekkih oficirjev, ki da so bili italijanski konfidenti. V Zagrebu je bilo v tej zadevi aretiranih 6 oseb.

K POLOMU BALKANSKE BANKE.

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Danes so večinoma mali vlagatelji prišli na sodišče, da prijavijo svoje vloge v Balkanski banki. Med njimi je vladala prava panika. Zahtevali so svoje vloge nazaj, ker da je blagajna Balkanske banke že tretji dan zaprta. Splošno se sodi, da je polom Balkanske banke definitivni.

Zarota Macedoncev proti Pašiću

Rim, 20. julija. (Izv.) »Corriere della Sera« javlja, da je makedonski revolucionarni komite sklenil umoriti ministrskega predsednika Pašića. Dve osebi, ki sta bili določeni za izvršitev atentata, je srbska policija že prišla.

Pogoji za angleško-francoski sporazum.

Pariz, 20. julija. (Izv.) Kakor poroča »Matin«, bi bil sporazum med Anglijo in Francijo glede reparacijskega vprašanja mogoč na podlagi sledečih točk: 1. Najprej naj bi Nemčija plačala zneske za obnovo opustošenih krajev v Franciji in Belgiji. Potrebna vsota bi znašala za Francijo 26—30 milijard zlatih mark, za Belgijo pa 4—5 milijard. Ta vsota naj bi se izplačevala 10—15 let, tako da bi Nemčija plačala skupno z obrestmi vred okoli 40 milijard zlatih mark. 2. Ugotoviti bi bilo treba način, kako in v koliki meri bi Nemčija prispevala k dolgovom, ki jih dolgujejo zavezniki Ameriki in 3. Strokovna komisija, ki naj bi določila plačilno možnost Nemčije, bi morala postati sestaven del reparacijske komisije.

Angleški odgovor Nemčiji.

London, 20. julija. (Izv.) Načrt angleškega odgovora na nemško noto obstoji iz treh delov. Prvi del obsega načrt odgovora samega, čegar glavna vsebina je, naj komisija finančnih strokovnjakov ugotovi plačilno možnost Nemčije. V drugem delu, namenjenem zaveznikom in Ameriki, našteva angleška vlada razne možnosti, kako bi se dalo reparacijsko vprašanje urediti. V tretjem delu pa poziva angleška vlada prejemnike te note, naj dodajo svoje morebitne pripombe in naj izjavijo, ali soglašajo s predlogi angleške vlade ali ne.

London, 20. julija. (Izv.) Danes opoldne se je sestel ministrski svet, da določi končno veljavno besedilo angleškega načrta za odgovor na nemško noto. — Zbornica je sprejela mornariški zakon z 217 proti 130 glasovom.

DEMANTI AMERIŠKE VLADE.

Washington, 20. julija. (Izv.) Vlada odločno demantira vest, da bi bil ameriški poslanik v Parizu poslal v Washington tajno poročilo, v katerem stoji, da je edini cilj francoske politike uničenje Nemčije.

Teden dni v Nemčiji.

(Dr. V. R.)

Gospod urednik! Oprostite, da Vam prav na kratko očrtam poučni izlet, katerega smo napravili z letošnjimi maturanti-absolventi 4. letnika višje strojne šole na ljubljanski Tehniški srednji šoli na Nürnbergu in sicer v bavarsko: v Augsburgu, Nürnbergu in Münchenu (Monakovo). — Zakaj smo šli rajši na sever — kakor na jug — na poučno potovanje, to boste spoznali tekom poročila in upam, da nas radi tega višče ne bo smatral za »slabe« patrijote.

Poučna ekskurzija maturantov višje strojne šole, katero je vodil g. prof. inženjer Premelč, je bila dobro pripravljena in le za gotove točke, mesta odmerjena. Zbrali smo mal fond, za katerega so prispevala zlasti naša obmejna industrijska podjetja — čast in hvala jim na tem mestu še enkrat vsem skupaj. S tem fondom smo fantom omogočili, da so po štirih letih teoretičnega študija pokukali tudi v praktični industrijski svet in si ogledali industrijsko življenje v velikih mestih, predno gredo sami v praktično življenje. Tako so lepo zaključili študije in maturo ter si v kratkem času močno razširili svoje duševno obzorje.

Bilo nas je osemnajst, 16 absolventov in dva profesorja. Odpeljali smo se v no-

STROŠKI ZA ANGLEŠKE ČETE V PORENJU.

London, 20. julija. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil državni podtajnik za vojno, da je znašalo število angleških čet v Porenju skupno z mornariškim oddelkom dne 1. julija leta 1923. 477 častnikov in 8221 mož. Stroški za te čete znašajo letno 1.602.000 funtov, pristoje pa je treba tej vsoti še nekaj dajatev v naravi od Nemčije. Stroški se pokrivajo iz nemških reparacij.

Krvav štrajk v Lodzu.

Lodz, 20. julija. (Izv.) Včeraj je znova prišlo do hudih spopadov med štrajkujočimi delavci in policijo. Nastopila je tudi policija na konjih, ki jo je množica sprejela s streli in s ploho kamenja. Policija je zaprla nad 20 oseb, ki so s hišnih streh metale kamenje. Popoldne se je vršilo veliko delavsko zborovanje, ki je poteklo popolnoma mirno.

FRANCOSKO-AMERIŠKA POGODBA PODALJŠANA.

Washington, 20. julija. (Izv.) Francosko-ameriška pogodba glede razsodišča je podaljšana za 5 let.

PREISKAVA O UMORU VOROVSKEGA

Zeneva, 20. julija. (Izv.) Preiskava zaradi umora Vorovskega v Ženevi je do-

Proti izkoriščanju in zatiranju slov. naroda.

(Govor poslanca dr. J. Hohnjeca v narodni skupščini 27. junija.)

Blagoslov vidovdanske ustave.

Gospodje narodni poslanci! Proračunske dvanajstine, ki bi v državnem gospodarstvu smele biti samo izjema so za finančno upravo naše države postale neka-ko pravilo, od katerega redni državni bu-žet tvori izjemo. Smeli bi zato reči, kadar se redni državni bužet pri nas predloži in sprejme, da se to zgodi v to svrhu, da se potrdi pristnost stare prislovice: excep-tio confirmat regulam. Za naš parlament so proračunske dvanajstine postale stalna vsakoletna proslava obletnice vidovdan-ske ustave. Prvi Vidov dan v zgodovini našega ustavnega življenja kraljevine SHS, ta dan, ki se je tako šumno praznoval v deželi centralizatorjev, ki je imel za našo državo tako slabe posledice, da se more imenovati dies ater v notranji zgodovini naše države, je stal v najširšem znamenju proračunskega provizorija. Ustava je bila komaj izglasovana, že so je njeni tvornici, ki se tako radi dičijo s pavovim perjem državotvorcev, pogazili z zakonom o bud-žetskih dvanajstinah za mesece junij do kraja decembra 1921.

In potem se je leta 1922. pridno dva-najstilo naprej. Za prvo obletnico vidov-danske ustave je bila parlamentu predlo-žena že 14. dvanajstina. In evo, drugo ob-letnico Vidovdanske ustave praznuje naša narodna skupščina zopet s »skromno dvanajstinico«, ki naj velja kar za celo prvo četrtletje novega budžetskega leta in ki so našim državljanom naložila ogrom-na nova bremena. Da bi vlada državljane utrdila v prepričanju, kaka sreča in kak blagoslov je zanje vidovdanska ustava, je ob njegovi drugi obletnici poklonila drž-avi buket, ki bo državljane, zlasti one iz prečanskih krajev ne samo ostro in glo-boko udaril v nos, marveč jim bo tudi ta-ko preluknjaj denarnico, da se ne bo več dala zakrpati. (Klici na desnici: Tako je!)

In ravno v tem je gradicija proslave vidovdanske ustave. Dočim se je prva ob-

gnala, da je bil poleg Conradija tudi še neki Rus Polonin zapleten v to zadevo. Polonin je sprva tajil, pozneje pa je pri-znal, da bi bil on izvršil atentat, če bi se ne bilo Conradiju posrečilo izvršiti dogo-vorjenega sklepa. Začetkom septembra prideta Conrad in Polonin pred ženev-sko poroto.

KOMUNISTIČNA PROPAGANDA V ITALIJI.

Rim, 20. julija. (Izv.) Iz Ankone poro-čajo, da so na tamošnji pošti zaplenili več zabojev komunističnih letakov in nekaj de-narja, namenjenega za komunistično propa-gando v Italiji.

RUSIJA IN POGODBA S TURČIJO.

Lausanne, 20. julija. (Izvirno.) Ruska sovjetska vlada je javila, da se pridružuje konvenciji glede morskih ožin.

DR. WIRTH PRI PAPEŽU.

Rm, 20. julija. (Izv.) Papež je včeraj sprejel v audienci bivšega nemškega kanle-lerja dr. Wirtha.

PROTIFAŠISTOVSKA DEMONSTRACIJE V MARSEILLE.

Marseille, 20. julija. (Izv.) Povodom prihoda italijanskega poslanika v Mar-seille so uprizorili velike protifašistovske demonstracije. Policija je demonstrante razgnala.

letnica porabila v to, da je vlada v za-konskem predlogu dvanajstine za mesec julij 1922. predložila samo enkratno, ozi-roma malo več kot enkratno povišanje raznih taks in pristojbin, se sedanji mini-ster financ ni zadovoljil ob drugi obletnici s številko 2 — z dvakratnim povišanjem — marveč je kar zagrabil številko 5, in segel po petkratnem povišanju. S tem po-jačenim tempom pa je opasno prejudiciral bodočim proslavam vidovdanske ustave.

Gospodarska enakopravnost v naši državi.

Vsako povišanje davka mora biti glo-boko utemeljeno. Neutemeljenost pomenja veliko krivico napram državljanom. Dr-žavljeni so sicer dolžni z materialnimi da-jtvari državi omogočiti obstanek, življe-nje in delovanje, toda znati morajo, zakaj potrebuje in kako porablja država njihove dajatve. Država ni in ne more biti moloh, ki bi mu državljani morali metati v žrelo vse plodove svojega dela, truda in napora. Gospod fin. minister ni predložil prave motivacije za povišanje davkov. On je ka-zal na neke kredite, ki se uporabljajo za železnice, kazal je na kredite, ki so po-trebni za popravo cest, potov in mostov. In baš ti krediti so značilni. Ako pogleda-mo člen 9., 10., 11. in 12. tega zakonskega predloga, se moremo takoj prepričati, da se zahteva za popravo cest, potov, mostov itd. svota 148 milijonov dinarjev. Kako se pa ta svota razdeli na posamezne pokra-jine? Od te svote odpade na Srbijo 127 milijonov dinarjev; na Črno goro 4 milijo-ne dinarjev; na Bosno in Hercegovino 5 milijonov dinarjev; na Dalmacijo 3.400.000 dinarjev; na Hrvatsko in Slavonijo 2 mili-jona 300.000 dinarjev; na Slovenijo 2 mili-jona 600.000 dinarjev in na Vojvodino 3 milijone 700.000 dinarjev.

Kaj bo z uradniki?

Gospodje, te številke dokazujejo na-tančno in jasno, kako se v naši državi prakticira gospodarska enakopravnost. Gospod finančni minister je nadalje nekaj govoril o oficirskih plašah. Ni pa predlo-žil proračuna, koliko bodo znašale v no-vem vojnem zakonu izredno povišane pla-če oficirjev. Ni povedal, kako misli zvi-šati plače uradnikom in nameščencem. Ali

misli čimprej izplačati nujno potrebne p-više draginskih doklad uradnikom, n- meščencem in uslužbencem? O tem mo-li pa daje zavite odgovore kakor deli-ska Pitija. Samo ena beseda je jasna: za-tevam 500% povišanje zemljarine in 30% povišanje drugih neposrednih davkov.

Kapitalistični duh vlade.

Gospodje! Lahko je davke linearno povišavati. Lahko je na tabeli davkov i-njo potisniti naprej in višje za petkrat d-aljavo. To bi zadel tudi kak finančni mi-nister v deželi Honolulu ali v pokraji osrednje Afrike, ako so tam tako sreča-da imajo finančnega ministra. Toda n-umn, v istini državotvorna finančna po-litika to ni. Jaz bi si dovolil gospoda mi-nistra financ opozoriti na stara pravila ob-davčevanja, ki jih je učil svoj čas zna-angelski učitelj narodnega gospodarstva finančne vede Adam Smith. Prvo njego-vo pravilo slove: »Državljeni vsake države morali za vzdrževanje države prispeva-čimnajbolj natanko po razmerju svoje sp-šojnosti, to je v razmerju z dohodki, ko-ajivajo pod varstvom države«.

Tega kriterija naša finančna upra-ne pozna. Prošinjena s kapitalističnim do-hom ni zasledala velikih dohodkov, kate-so nekaterniki vsled ugodne konjunktur-izrabljajoč razmere časa in okoliščin, ste-li ter jih uživajo pod varstvom države. V-iekapitalisti, bankirji in raznovrstni obo-ru-l, ki svoje velike dohodke uživajo po-varstvom države, se istega varstva rada-jejo tudi na polju obdavčevanja. Ogromn-pezo davkov naša finančna uprava nava-ljuje na delovno ljudstvo. Pri tem se je-poželjivim očesom vedno ozirala na po-čanske kraje. Karkoli je v teh krajih kmet, obrtnik in trgovec zaslužil in prid-lal med vojno in po vojni, vse te dohodke v kolikor jih ni požrla draginja, je drža-ni fiskus pobasal v svoj žep. Teh doho-kov naš kmet in obrtnik ne more uživati ker so izginili pod skrbnim varstvom dr-žave. Tako temeljito delo je naša drža-na finančna uprava izvršila v prečanski-krajih. (Klici na desnici: Tako je!)

Izrabljanje prečanskih krajev.

Poslanci Jugoslovaškega kluba nism-opustili nobene prilike, da ne bi bili na-rodno skupščino in vlado opozorili na hi-rendno neenakost davkov po raznih kr-jih države. Navesti hočem danes le nek-številke, ki se tičejo Slovenije. Po poroč-ju finančnega ministristva je v prvih 10 m-secih preteklega leta — od 1. januarja d-31. oktobra 1922 — Slovenija s prek-1 milijon prebivalcev plačala neposredn-davkov 52.8 milijona dinarjev, Srbija p-reko 4.3 milijona prebivalcev pa 94.3 mi-lijona dinarjev. Na enega prebivalca Sloveniji pride torej 52.8 dinarja neposred-nega davka, v Srbiji pa 21.9 dinarjev (Medklici na desni: Čujte! Čujte!) V držav-nem proračunu za leto 1922/23 so specia-dohodki države za Srbijo določeni z 26-milijoni dinarjev, za Slovenijo pa z zne-skom 92 milijonov dinarjev. Na enega p-rebivalca pripada po proračunu v Srbiji 62.8-dinarja, v Sloveniji pa 88.24 dinarja, tore-v Sloveniji na osebo za 26 dinarjev ve-nego v Srbiji. Koliko pa sta Slovenija in Srbija plačali davka v prvih 6 meseci-to je do konca februarja 1923? Za prvi-6 mesecev je Srbija plačala 141 milijonov-dinarjev, Slovenija pa 79 milijonov, tore-skoro toliko, kolikor odpade na celo leto. Na glavo odpade v Srbiji 33.80 dinarja, v Sloveniji pa 75.45 dinarja. (Finančni mi-nister dr. Stojadinović: Nije tačno!) To s-uradne številke, ki izkazujejo veliko ne-enakost davkov v naši državi.

V naši državi je enakopravnost ne-poznana stvar. Ona ne obstoja niti v tee-

nedeljek 2. julija ob 7. zvečer z brzovla-kom Ljubljana—Solnograd—Monakovo. — Obmejni cariniki na Jesenicah in v Pod-rožici in Solnogradu nas niso posebno gnjavili, kar bodi pohvalno omenjeno in ta-ko smo bili v turek 3. julija okrog 11. ure dopoldne v Monakovem.

Toda München (Monakovo) smo si pri-držali za konec ekskurzije in tako smo se v turek ob eni popoldne odpeljali kar na-prej v Augsburg, kamor smo prispeli okrog 4. ure. Vožnje in doživljanje med njo ne bom popisoval, ker je to stranskega po-mena.

I. Augsburg.

Svoje dinarje in pare, katere smo se-boj pri deloma v bančnih čekih, delo-ma v gotovini, smo za prvo potrebo zame-njali že v Monakovem. Za en dinar smo do-bili prvi dan 1650 nemških mark. Po sko-ro enodnevnih vožnji smo se v Augsburgu ustavili v hotelu pri »Pošti«, kjer smo pr-vice zadostili želodnim zahtevam in si za-sigurali prav udobno prenočišče v zaseb-nem zavodu v »Antonijevi hiši«.

Ne bom popisoval starodavnega nem-škega mesta Augsburga, bilo bi preobšir-no. Samo par karakterističnih potez.

Augsburg, o dl. 1276—1806 s v o b o d-n-o državno mesto, je po požunskem mi-ru l. 1806. prešlo k Bavarski in je sedaj glavno mesto takozvane bavarske province Schwaben in Neuburg. Mesto je bogato zgo-

govinskih spominov (rimska naselbina »Augusta Vindelicorum«, katero sta usta-novila okrog l. 15. pred Kr. r. Druz in Ti-berij, pastorka cesarja Augusta, pozneje »municipium Aelium Augustum«); prvi kristjani so v začetku 4. stoletja našli tu svojo mučeniško smrt, tako sv. Afra in nje-ne tovarišice. Mesto leži 491 m nad morsk-o višino in se razprostira med rekama Lech in Wertach. Augsburg šteje danes 160.000 prebivalcev. V bližini je slavno Leško po-lje (bitka l. 955 med Ogrji in Nemci.). Da-nes je Augsburg zopet eno glavnih trgov-skih in industrijskih mest v južni Nemčiji. Zgodovinsko bi bilo še omeniti, da je bil Augsburg za časa cesarja Friderika Rude-čbradca glavno mesto nemškega cesar-stva in da so tu zborovali nemški državni zbori. Omenimo samo državna zbora iz l. 1518, ko je prišel Martin Luther na držav-ni zbor v Augsburg, da se tam vpričo ce-sarja Maksimilijana I. zagovarja pred pa-peževim odposlancem Kajetanom. L. 1530. je zboroval v Augsburgu zbor pod Karlom V. Na tem zboru so podali Lutrovi prista-ši svojo augsburško veroizpoved (Confes-sio augustana) in svoj protest — in od te-daj so jih nazivali »protestante«. — Držav-ni zbor v Augsburgu l. 1555., na katerem se je sklenil augsburški verski mir med katoliki in protestanti.

Vse te zgodovinske pomembne kraje smo si ogledali (stolnico, v bližini vladno

poslopje, kjer se nahaja dvorana, v kateri sta se prebrali augsburška veroizpoved in protest!) Sedanje vladno poslopje je bilo nekdanja rezidenca avgsburških knezoškofov.

G. urednik! Ne bodite hudi, da sem samo mimogrede pogledal par zgodovinskih spominkov — saj so v zvezi tudi s slove-sko literaturo in kulturo. Mi imamo »pro-tes-tantovsko« slovnstvo in dobo, b-se pričnjen z letnico 1530. (Glej Grafen-auer.) Idimo dalje, ker v Augsburgu je to-liko zares starih znamenitosti, da ne pri-dež zlepa naprej, če se ustaviš pri njih. Za-to še nekaj poučnega za naše bodoče stroj-ne tehnike.

Drugi dan v sredo dopoldne smo o-gledali velikansko tovarniško industrijsko-podjetje »Maschinenfabrik A. G. Augsburg Nürnberg«. Tovarna izdeluje v prvi vrsti stroje za tiskarstvo; sedaj izdeluje največ-ji rotacijski stroj kot reparacijsko blago za Italijo in sicer za mesto Milan, pa tudi za Francijo izdeluje razne stroje. Tovarna iz-deluje dalje najrazličnejše motorje in dru-ge stroje. Glavno pa, kar smo opazili v to-varni, je, da je lepo, vzorno, naravnost krasno urejena. V tovarni vlada strog red-zornost, solidnost in preciznost dela se vi-di ni prvi pogled. Snažnost, čistost, točno-s in resnost je opaziti v celem velikanskem-podjetju. Gospodje inženjerji — voditelji obrata — so prijazni, vljudni, uslužni a ob-enem resni.

ji, še manj pa v praksi. Ako bi vlastodržci, ki vodijo usodo naše države že cela leta, imeli vsaj nekoliko smisla za enakopravnost, bi bili poskrbeli za to, da bi se davčni zakoni bili zenačili. To bi bili mogli in tudi morali že davno storiti, pa niso hoteli. Mi to zahtevamo že več kot 4 in pol leta, gospodje pa tega niso hoteli, ker so prečanske kraje smatrali kot pripraven eksploatacijski objekt. In sedaj se bo ta eksploatacija ne samo nadaljevala, marveč potencirala.

Toda gospoda, ki ima usodo države v svojih rokah, naj zna, da slovenski kmet, obrtnik in trgovec ne more več in celo višje plačevati. Slovenski kmet, obrtnik in trgovec je plačal ogromne davke, on je, verujte mi, da govorim resno, gospodar in finančno popolnoma izčrpan. On se je že začel zadolževati, da more prejšnje davke in druge obveznosti plačati. Sedaj mu še hočete davke tako ogromno zvišati. Kako more on prenesti sedaj nameravano ogromno povečanje zemljarine in drugih neposrednih davkov? To je absolutno nemogoče. Vi mu hočete konfiscirati ne samo to, kar še ima ali premore, vi ga hočete poskrbiti do golega, ga izmzgati do zadnjega ter ga treščiti v brezno dolgov, obupa in gospodarske smrti. (Klici na desnici: Res je!) Mi ne moremo drugega, kakor da izjavimo, da mi ta predlog o dvanajstih ogorčenjem odklanjamo. (Zivahno pritrdjevanje in odobravanje na desnici.)

Ako gospoda okoli vlade misli, da stori § 15. tega zakona, ki določa ono ogromno povečanje neposrednih davkov, bolj znosljivega s § 40., ki zajamčuje kmetu nekaj eksistenčni minimum, se jako moti. Ta zakon namreč določa gotovo mero zemlje (6 oralov), hišo, nekaj pohištva, prodaja in živine kot neoddajno lastnino. Te določbe so stare ter potekajo iz srbijanskega zakona od leta 1859. One niso mogle spasiti srbijanskega kmeta, še manj pa bi mogle prinesiti korist in spas kmetu v prečanskih krajih, kjer so razmere nekoliko bolj komplicirane. To bi pomagalo ravno toliko, kakor če bi se na veliko rano pritisknil mali angleški obliž.

(Konec sledi.)

Portret dr. Hohnjeca.

O dr. Hohnjecu prinaša neodvisni, nadstrankarski belgrajski »Glasnik« v rubriki »Politični portreti« naslednje vrstice: Profesor teologije, narodni poslanec, dr. Hohnjec, spada v vrsto najinteligentnejših narodnih poslancev. On ni samo taktičen, merjen, nego tudi najboljši govornik slovenske ljudske stranke. Njegov zvonki glas, govor brez kretanj, spominja na znamenite govornike. Njegovi govori so zelo zanimivi po ustroju, zanimivi po koloritu. Izdelani so po vseh pravilih retorike, prekani z odlično logiko ter morejo posebno svojim koloritom napraviti globok vtis. Toda Hohnjec retor je pravtako politik. Zdi se nam, da je on edini od tistih, ki imajo poleg dr. Korošca v stranki najboljši smisel za politiko. Njegova osebna vrednost je velika. O njem se more reči, da je dragocen kot prijatelj, a nevaren kot nasprotnik. Religiozna Slovenija ni mogla imeti boljšega predstavitelja. Pustimo ob strani današnjo politiko njegove stranke. O njeni motenosti je danes še težko soditi. Zaradi svoje stališče proti Belgradu in njenemu, da bodo tako lažje dobili tisto, kar zahtevajo. Če so se v tem prevarili, bomo videli. Toda dr. Hohnjec ni eden od tistih ljudi, ki ne bi dobro pretehtali tistega, kar govore in tistega, kar delajo. Po mojem mnenju je on eden tistih ljudi, ki umejo videti stvari take, kakršne so. Njegova modroslovna izobrazba ga ni mogla ovreti, da ne bi ohranil redke sposobnosti, da čuti in vidi stvari take, kakršne so. Eden od tistih, ki so najpripravnejši za razgovore tako po erudiciji kakor po taktu — to je v resnici dr. Hohnjec. Želeti bi bilo, da se naš plemenski spor čim preje reši, ker bi

Omenim naj samo še, da ima mesto mnogo strokovnih šol: stavbno šolo, obrtne strokovne šole, umetniško šolo, trgov. šole in razne strokovne šole za žensko izobrazbo, da humanističnih in realnih šol ne omenjam; Znamenitih, neprekosljivih muzejev, zbirke, bibliotek in arhivov je celotna vrsta. »Rotovž« s svojo »zlato dvo-rano«, Maksimilijanov muzej, Fuggerjev muzej, državna galerija slik, šolski muzej, naravoslovni muzej itd. so le slavne znamenitosti in zbirke, ne govorimo o raznih cerkvah (Dom) in zgodovinskih hišah (Tuggerhaus, Weberhaus itd.). Pičli čas — samo sredo — je bil prekratke, da bi si bili vse ogledali, kar smo pač imeli na programu.

Življenje v Augsburgu je silno poceni. Kosili smo prav dobro juho, pečenko, dve prikuhi s kruhom, dve pivi, vse skupaj 12—15.000 mark t. j. bilo 10 dinarjev! — Postrežba zelo silna, ljudje zelo vljudni in prijazni. Mesto je čisto, snažno; v mestu vlada velik, lep red.

(Dalje sledi.)

mogli še-le tedaj ljudje dr. Hohnječeve vrednosti s svojo inteligenco in nadarjenostjo doprinesati h kulturnemu narodnemu napredku. Ako bi bilo treba še danes voditi pogajanja, ki bi ciljala v sporazum, toda pameten sporazum, bi se ti, ki piše te vrste, najraje razgovarjal z dr. Hohnjecom ali njemu podobnimi. On je dober katoličan; a zato tudi dober Slovenec in eden od tistih, ki je svoje slovenstvo jako lahko in jako dobro združil z jugoslovanstvom.

Politične vesti.

+ Politični farizeji. Politična linija SLS je tako jasna in odločna, kakor bi je zaman iskali pri vseh takozvanih »naprednih« strankah, najsibodo to radikali ali demokrati ali propadla SKS. Radikalska politika se je izkazala za verolomno, demokrate pa vsled nemožnega in dvoreznega, napolvladnega zadržanja njene parlamentarne eksekutive čaka ista usoda, kakor so jo doživeli demokrati že v Sloveniji in njihova miljenka Samostojna kmetijska stranka. Z otročjo demagogijo »kušajo ti pri volitvah po notah in zasluženo tepni politični mrlič oživiti k političnemu vstajenju. Pucelj, ki ga ob važnih glasovanih ni bilo v skupščini, se je hotel udvoriti radikalom s psovanjem »klerikalcev«. Ko je ta mož, ki je sicer v parlamentu, a ne pozna parlamentarnega takta, dobil od poslancev jugoslovanskega kluba primerno lekcijo, je obljubil, da bo imenoma jugoslovanski klub odšel po njegovem pravem imenu, ker ni našel pri radijskih pričakovanjih odziva. »Slov. Narod« si je tudi ob tej priložnosti dovolil debelo laž, češ da je zbornica ploskala g. Pucelju, zatajil je namreč, da mu je ploskala šele k obljubi, da bo spremenil svoje izražanje v skupščini, torej k njegovi obljubi, da se bo poboljšal. »Slov. Narod« je to pač zatajil, ker se čuti sam prizadetega, ker Pucelj poje tako, kakor psuje nekulturni »Slov. Narod«. Demagogija centralističnih ujedincev torej ne uspeva niti v parlamentu, temmanj bo seveda uspeła med slovenskim ljudstvom, ki je že davno obsodilo vse, ki izdajajo slovenski narod in klečeklazijo pred centralističnimi centralisti. Tudi »Jutro« uganja enako, resnega lista nevedno, otročjo demagogijo. Včeraj je poročalo med drugimi neslanostmi, ki ne zaslužijo vsled slabe informiranosti niti imena »ugibanja« ali »kombinacije«, tudi neresnico, da je jugoslovanski klub naziranj, da je treba vse odnose z Radićem popolnoma prekiniti in da bo vodstvo stranke v Ljubljani o tem definitivno sklepalo. To raco je med telefonskimi vestmi posnelo po belgrajskem »Vremenu«, dasi bi bilo lahko bralo dan poprej oficijelni komunike »jugoslovanskega kluba« v »Slovincu«. SLS nima nobenega povoda zapuščati federalistično opozicijo, ker ni iz kora kakega dr. Novačana ali demokratskih oportunistov, kar pa je tudi ne ovira, da ne bi izražala svojega stališča, da ne soglašajo vsem »stališčem g. Radića v posameznih programatičnih zadevah ali taktičnih potezah. To je že dr. Korošec v Celju jasno, pa taktično povdaril, kakor je običaj pri evropskih politikih. Ker imajo pri »Jutru« zadnje čase precej skisane možgane in se s čudovito naglico bližajo zaostalemu »Slov. Narodu«, je »Jutrovo« kvasenje popolnoma razumljivo; kakor je po drugi strani licemersko, ko po svojem hujskanju zoper hrvatske naše sobojevnike proti centralizmu piše: »... žal nam je onih bratov Hrvatov, ki so bili tako kruto prevarani...«

V. Katol. shod v Ljubljani.

(25—28. avg. 1923.)

Katoličani Slovenije!

Naš veliki dan, največja manifestacija slovenskega ljudstva dosihdob, nedelja 26. avgusta, se bliža! Kako smo pripravljani nanjo?

Od 1. decembra l. l. so najbolj poklicani in večji gospodje razmišljali in sklepali o tem, kakšne resolucije naj predlože 5. katoliškemu shodu, da jih sprejme ali popravi in ž njimi pred vsem svetom izpove, kako hočejo katoliški Slovenci imeti urejeno svojo družino, šolo, državo, kaj smatrajo za pravo in dobro, kaj pa zavračajo kot zlo. Ta številna posvetovanja so srečno končana in na podlagi resolucij izdelujejo govorniki svoje slavnostne govore za katoliški shod.

Odsek za zunanje priprave je vodil z vno daljnje priprave za urejen in nemoten potek zunanjih zadev: priglaševanja, dovoza, sprejema, nastanitve, prehranjenja, odhoda udeležnikov, za red in varnost, za točen in lep sprevod, službo božjo, zborovanja itd. Pevska zveza organizira veličasten nastop pevcev (do 1500) pri sv. maši, Orlovska Podzveza nastop Orlov in Orlic v sprevodu (3500) in pri telovadbi (2500) v stadionu, ki se gradi nasproti topničarski vojašnici. Slično se pripravljajo vse druge naše organizacije.

Sporod 5. katoliškega shoda je docela že izdelan, le male izpremembe utegne še potreba izsiliti. Da ne bo zmede, naj krajevni odbori pazno slede objavam v »Slovincu«; velja vedno zadnja vest, ker izpremenjene razmere včasih zahtevajo izpremembe v sporedu.

Po dosedanjih prijavah (iz nekaterih krajev še ni bilo izvidnic nazaj!) moramo soditi, da zbere 5. katoliški shod v Ljubljani 70 do 100 tisoč ljudi za glavni dan 26. avgusta. Tako ogromno število bo mogoče v redu premikati le, če se vsi krajevni odbori in vsak posameznik točno ravna po objavljenih navodilih, se omeji v zahtevah in posebnih željah, ne išče le lastne udobnosti, ampak se žrtvuje v korist skupnega cilja: pokazati svetu urejen nastop armee za čast božjo in pravi blagor naroda.

Glavne točke sprevoda za vse udeležence so: zbiranje za sprevod (prvi že pred 6. uro), sprevod (bo treba iti v dveh sprevodih, da prihranimo čas) od 7. do 9. ure, sveta maša (Kongresni trg) 1/2 10. do 1/2 11. ure, zborovanje (Kongresni trg) 1/2 11. do 12. ure (pozdravi, dva govora). Popoldne ob 1/2 3. uri v vseh ljubljanskih cerkvah pobožnosti za Marijine družbe, misijone. III. red, evharistična, sv. Cirila in Metoda, za dijake in za vojaše, ki so se srečno vrnili iz svetovne vojne (ker nimajo posebne organizacije, opozorite posebno te moške in fante, da imajo shod v garnizijski cerkvi sv. Petra, potem gredo na pokopališče k Sv. Križu obiskat padle tovariše).

stvom, ki je že davno obsodilo vse, ki izdajajo slovenski narod in klečeklazijo pred centralističnimi centralisti. Tudi »Jutro« uganja enako, resnega lista nevedno, otročjo demagogijo. Včeraj je poročalo med drugimi neslanostmi, ki ne zaslužijo vsled slabe informiranosti niti imena »ugibanja« ali »kombinacije«, tudi neresnico, da je jugoslovanski klub naziranj, da je treba vse odnose z Radićem popolnoma prekiniti in da bo vodstvo stranke v Ljubljani o tem definitivno sklepalo. To raco je med telefonskimi vestmi posnelo po belgrajskem »Vremenu«, dasi bi bilo lahko bralo dan poprej oficijelni komunike »jugoslovanskega kluba« v »Slovincu«. SLS nima nobenega povoda zapuščati federalistično opozicijo, ker ni iz kora kakega dr. Novačana ali demokratskih oportunistov, kar pa je tudi ne ovira, da ne bi izražala svojega stališča, da ne soglašajo vsem »stališčem g. Radića v posameznih programatičnih zadevah ali taktičnih potezah. To je že dr. Korošec v Celju jasno, pa taktično povdaril, kakor je običaj pri evropskih politikih. Ker imajo pri »Jutru« zadnje čase precej skisane možgane in se s čudovito naglico bližajo zaostalemu »Slov. Narodu«, je »Jutrovo« kvasenje popolnoma razumljivo; kakor je po drugi strani licemersko, ko po svojem hujskanju zoper hrvatske naše sobojevnike proti centralizmu piše: »... žal nam je onih bratov Hrvatov, ki so bili tako kruto prevarani...«

+ Dvojna mera. Kakor smo poročali, je bilo več zagrebških listov zaplenjenih, ker so objavili zadnji Radićev govor v celoti, torej tudi tiste stavke, katerih vsebina spada pod paragraf o razžaljenju Veličanstva. Belgrajski »Preporod« z dne 19. t. m. pa objavlja baš inkriminirane besede Radićeve, a ni bil zaplenjen, tako da so ga lahko brali v vseh ljubljanskih kavarnah, kjer imajo »Preporod« naročen. Torej popolnoma tako kakor za časa svetovne vojne: kar si smel in mogel brati v »Frankfurter Zeitung« itd., nisi smel brati v slovenskem jeziku v slovenskih listih.

Ob 4. uri bo orlovska telovadba v stadionu na Dunajski cesti. V ponedeljek in torek se vrše zborovanja odsekov, vsak večer, počenši s soboto, bodo prireditve za oddih in razvedrilo v gledališčih in dvorah.

Dosegli smo pri železnici, da bo poskrbela za toliko vlakov, kolikor jih največ more voziti na progah v Ljubljano in nazaj zlasti neposredno pred in po nedelji, da ne bo treba prenočevati desetisočem v mestu. Ker bi udeleženci iz oddaljenih krajev štajerske in Dolenjske radi ta čas obiskali tudi Marijo na Brezjah, smo za iste ugodnosti skrbeli tudi zanje. Vožnja bo za polovično ceno od 22. do 31. avgusta na vseh vlakih in v vseh razredih na podlagi izkaznice, ki jo morate dati žigosati 26. avgusta v Ljubljani Pripravljalnemu odboru.

Hrano najbolje vzamete za 26. avgust s seboj; bo pa tudi v gostilnah in posebnih kuhinjah poskrbljeno. Podrobnejše informacije še dobite!

Stanovanje stane: v hotelih sobe z eno posteljo od 22.50 do 30 Din, z dvema posteljama od 35.50 do 57 Din, privatno nekaj ceneje, skupno ležišče na slami 2.50 D za enkrat. Prijave za stanovanje na naslov: ravnatelj I. Jeglič, Ilirska ulica 27, Ljubljana. Navedite: kdo, katere dneve in kakšno ležišče!

Izkaznice za polovično vožnjo in brezplačen vstop k vsem zborovanjem in za stojišča na telovadišču so po 10 Din, 15 Din (obenem za pot na Brezje in Bled) in 25 Din (častne, za premožnejše in dobrotnike). Pošiljamo jih na naslove župnih uradov za krajevne odbore v številu, sorazmernem številki prebivalstva in priglasov. Z njimi takoj začnite živo agitacijo, da čimprej vse prodaste in imate čas, še novih naročiti in razpečati do 10. avgusta, ker moramo ta čas železnici sporočiti število potnikov, da bo mogla pripraviti vlake, mi pa razglasiti čas vožnje.

Pozneje priglašeni najbrž ne dobe mesta na vlakih!

Na Brezje ne boste mogli vsi na en dan! Le enotirna železnica vodi tja in je obremenjena z več rednimi vlaki. Svetujemo, da se posamezne okolice na štajerskem (morda dekanije) dogovorno priglasijo vsaj do 10. avgusta semkaj za posebne vlake, ki bi vozili skozi Ljubljano že pred soboto na Brezje ter prišli nazaj v Ljubljano v soboto zvečer ali po polnoči, nazaj domov bi odšli po 7. uri v nedeljo zvečer. Oddaljeni Dolenjci pa bi šli lažje na Brezje v ponedeljek zjutraj. Glavno hrano bi morali vzeti s seboj v nahrbtnikih (tudi brezalkoholne hladilne pijače, da ne bo zamud vsled iskanja vodel).

Da bo lažje zanesljivo ustreči božjepotnikom na Brezje (Bled) in se izogniti gnjebi v Ljubljani, odrejamo po nasvetu mariborskega Pripravljal. odbora: Kdor se doma priglasa za Brezje (Bled), naj plača polovično vožnjo za pot Ljubljana—Otoče

10.50 Din, krajevni pripravljalni odbori naj pošljejo do 6. avgusta nam denar in število priglašanih, mi pa kupimo pri železnici listke in jih pošljemo krajevnim odborom za razdelitev med priglasene. Kdaj bodo najlažje šli tja, sporočimo, ko uredimo z železnico vozni red. To bo mogoče po 10. avgustu, ko zaključimo priglaševanje.

Spominske podobice po 1 Din pošiljamo obenem z izkaznicami. Vsak udeleženec (tudi drugi jo lahko kupijo) naj jo ima in hrani v spomin, pri sv. maši jo bo rabil. Preberite in premislite doma večkrat besedilo, naučite se peti himno katolikov vsi!

Natančen spored bo sredi avgusta objavljen v časopisih in razposlan na posebnih listih krajevnim odborom.

Poučite udeležence o legi in znamenitostih Ljubljane, središča Slovencev! Naročite pri Pripravljalnem odboru Načrt Ljubljane (po 7, 9 in 10 Din) s seznamom ulic in javnih poslopij. Na podlagi načrta, te okrožnice, spisa v Vestniku SKSZ št. 7 in časopisnih objav naj poznavalci Ljubljane predavajo o 5. katoliškem shodu. Ta predavanja ter prodaja izkaznic in spominskih listov bo najboljša agitacija za udeležbo! Na svojo pest, brez vednosti Pripravljalnega odbora ne naročajte vlakov, da ne zamašite prog in ne zmedete načrtov, ker bo železnica v nočeh sobota—nedelja—ponedeljek imela silno težko delo. Organizirani se poslužujte le posebnih vlakov!

V sprevodu koraka na čelu Orel in najbrž tudi konjeniki v narodnih nošah. Pridite zlasti v narodnih nošah (harmonike so izključene), gasilci v svojem kroju! Vsaka organizacija (Orli, društva, Marijine družbe itd.) naj ima gotovo svojo zastavo ali prapor, vsaka župnija vsaj eno malo cerkveno bandero. Razen par organizacij, ki korakajo skupno, bodo udeleženci iz vsake dekanije korakali v eni četi, razdeljeni v oddelke duhovnikov, županov, in občinskih odbornikov, narodnih noš, mož in fantov (vojaki skupaj), žen in deklet. Iz okolice mesta (do 15 km) naj bi prišli konjeniki v narodni noši, kolesarji in okrašeni vozovi s pevskimi zbori, ki pojo v sprevodu. Vsaka dekanija bo morala imeti nekaj svojih rediteljev s seboj (12 cm širok bel pas na levi roki) in napisno tablo. Pripravite se na to!

Natančnejša navodila izdamo v časopisu ali 3. okrožnici. Toda ne čakajte jih, ampak pripravljajte se takoj po teh navodilih, da ne bo prepozno! V časopisu še ne pišemo veliko, ker imamo dosti organizacij in krajevnih odborov, da vrše agitacijo in priprave; tudi bi prezgodnje objave morali morda izpreminjati, kar bi povzročilo zmdo. Organizirani naj se drže navodil svojih central v okviru naših odredb.

Prilagamo 2. izvidnico, da jo povsod izpolnite (vsled nastalih izprememb) in gotovo do 10. avgusta pošljete direktno odboru za zunanje zadeve katoliškega shoda.

Na veselo delo, za čast božjo in v korist vernega ljudstva!

Izkaznice za katoliški shod boste dobili priporočeno. Z njimi hitro nabirajte in pomnožite število udeležnikov, ki takoj plačajo, denar pa pošljite najpozneje do 8. avgusta, ker z 10. avgustom zaključimo priglaso. Ravnotako morate vrniti izpolnjene izvidnice vsaj do 8. avgusta.

Pošne čeke, s katerimi plačajo krajevni odbori (župnijski uradi) izkaznice in podobice, priložimo paketom, ki jih priporočeno pošljemo prihodnje dni na č. župne urade za krajevne odbore. Drugi izvidnici udeležencev ne priložimo nobenega čeka (za darove), dasi je to spodaj tiskano, pa je veljalo le za 1. izvidnico.

PRIGLASI ZA V. KATOLISKI SHOD.

Priprave za to veliko manifestacijo katoliške misli med Slovenci so gotove. Vse naše izobraževalne organizacije so dobile osnutke za predavanja o katoliškem shodu. Krajevni pripravljalni odbori so sprejemali dozdaj neobvezne prijave za udeležbo. V časopisu je bil objavljen spored katoliškega shoda in so bila dana navodila za udeležbo. — Ostane še samo to, da se ugotovijo končnoveljavne prijave. Za to je čas še tri nedelje, 22. in 29. julija in 5. avgusta. Do 29. julija bodo imeli vsi krajevni odbori vse potrebne listine v rokah, izkaznice itd. Od 29. julija do 5. avgusta se morajo priglasiti vsi udeleženci s tem, da kupijo izkaznice in druge reči, ki jih potrebujejo za svojo pot.

Zato prosimo naše organizacije, da priredé te tri nedelje predavanja o katoliškem shodu ter opozoré ljudi na zadnji termin za priglasitev. Vsi udeleženci se naj oglašé pri krajevnih pripravljalnih odborih za izkaznice, n pri centralnem pripravljalnem odboru v Ljubljani, ker imamo po krajevnih izvidnicah boljši pregled čez vso udeležbo. Natančno izpolnjene izvidnice z drugimi v evidenčnih polah zahtevanimi rečmi se naj pošljejo v določenem roku na natančne naslove v Ljubljani. Pripravljalni odbor.

Slovenem!

V nedeljo 5. avg. t. l. se vrši slavnostno odkritje spominske plošče prerano umrlemu velezaslužnemu pisatelju, prečastitemu gospodu kanoniku profesorju Antonu Kržiču na njegovi rojstni hiši v Rakitni št. 31 pri Borovnici. »Malo je v Slovincih mož, ki bi bili tako neumorno in požrtvovalno delovali za prosep narodne omike, kakor je delovil pokojni Kržič s peresom.« (Glaser, Zgod. slov. slovstva IV., str. 268.) Anton Kržič bo s svojim vsestranskim, premošljenim in uspešnim delovanjem za vzgojo in pouk slovenskega ljudstva za vse čase najlepši vzor. (D. P. 1916, str. 611.) S svojim vzornim delom si je množil ono neminljivo plačilo, katero je želel slovestvenemu zgodovinarju Marnu:

Za se le malo, blag za druge dela, pa upa: sad bo v večnosti dozorel.

Kržič je ustanovil »Duhovnega Pastirja« ter ga urejeval 12 let; ustanovil je dalje »Angelčeka« ter mu bil 25 let urednik; ustanovil je tudi »Kršč. detoljubca« ter ga vodil in urejeval 14 let; l. 1894. je prevzel še uredništvo »Vrtca« in mu bil urednik malone do svoje smrti. V veselje nedolžni deci je spisal ogromno število mladinskih spisov. Kot ljudski pisatelj si je pridobil častno ime v slovenskem slovstvu; slovestvena zgodovina ga po pravici imenuje »slovenskega Alban Stolzca«. Kržič ima glavno zaslugo, da so se dobra načela moderne pedagogike in metodike porabila v prid poučevanja krščanskega nauka tudi pri nas. Kot vneti cerkveni govornik je objavil nad 300 večinoma izdelanih propovedi. Kržičevo mnogostransko delovanje za prosep mladinskega in ljudskega slovstva, njegov odločilen vseprihod na razvoj naše katehetske, vzgojne in homiletske literature nam mora vzbujati naravnost občudovanje.

Slovinci, naša častna dolžnost je, da se temu velikemu možu za njegovo prezasluženo delo vsaj nekoliko oddolžimo. Občinski svet ljubljanski je imenoval ulico v Ljubljani Kržiču na čast. Podpisani odbor mu poleg spomenika, ki smo ga lansko leto postavili na njegov grob, odkrije letos prvo nedeljo v avgustu spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Rakitni. Plošča je lična, vredna takega moža, stroškov je pa sedaj komaj tretjina pokrita. Vabimo torej na slavnost vse Slovence, zlasti pa še učiteljsvo, kateremu je bil blagi Kržič daljšo dobo vnet učitelj in vzgojitelj. Rakitna je turistovska točka; gori si ogledamo tudi brda in livade, kjer je v otroških letih pasel Kržič-pastirček čredo očetovo.

Slovinci, skazimo spominu tega velikega moža dolžno čast! Slava Kržičevemu spominu!

Ljubljana, 18. julija 1923.

Odbor za vpostavitve spominske plošče Antonu Kržiču:

Dr. Josip Demšar. — Nadučitelj Julij Slapšak. — Kanonik Alojzij Stroj.

¹ Nadaljne prispevke za Kržičevo spominsko ploščo sprejema dr. Josip Demšar, profesor na učiteljskišči v Ljubljani. Imena darovalcev bodo objavljena v listih.

Dnevne novice.

— **Kulturna sramota.** Glasbeno društvo »Ljubljana« je preteklo nedeljo koncertiralo v Rogaški Slatini s popolnim moralnim uspehom. Srbi, ki tvorijo letos večino gostov v Rogaški Slatini, so proslavili svojo kulturnost s popolno abstinenco. Niti eden se ni udeležil koncerta, pač pa so bili zelo dobro zastopani Hrvatje, med njimi nadškof zagrebški prevzvišeni dr. Bauer, in Slovinci, med drugimi g. dr. Triller, g. Josip Pogačnik in mnogi drugi, dasi velika dvorana zdraviliškega doma ni bila razprodana. »Ljubljana« sme biti s koncertom zadovoljna. Navdušenje občinstva je zlasti na večernem koncertu rastlo od točke do točke, nekateri Srbi pa so kukali v dvorano pri oknih, ko so slišali krasno petje in so nekateri opravičevali svojo odsotnost z izgovorom, da jim je bila udeležba — prepovedana. Hrvatje so se po koncertu zahvaljevali »Ljubljani« za izredni umetniški užitek, ki jim ga je nudila, in poudarjali, da bi bili do zadnjega izpolnili dvorano, ako bi bili prej vedeli, da bodo Srbi koncert — bojkotirali. Ne bi bili tega poročali, da ni vsikdar nerodni »Sl. Narod« v večerajšnji številki z zlohotnim veseljem poročal o »fiasku« klerikalnih društev v Rogaški Slatini in se pri tem debelo zlagal, da je »Ljudski oder« iz Maribora, ki je igral v Rogaški Slatini 8. julija, »Koroščevo gledališče« in da je imela »Ljubljana« popolnoma prazno koncertno dvorano. Tudi če bi bilo slednje res, ne bi bilo to v sramoto »Ljubljani«, ampak v sramoto tistih lažnikov, ki smatrajo strogo kulturno delovanje za strankarsko zadevo. »Ljubljana« ni politično, ampak kulturno društvo, ki se ne meša s strankarstvom in politiko, ampak samo s pevsko kulturo. Mi nismo nič sprašali, ko je prišlo v Ljubljano srbsko

pevsko društvo »Stanković«, ali je radikalno ali demokratsko, nismo nič hujskali zoper njega, kakor je to delal v Rogaški Slatini neki srbski pop, marveč smo društvo res bratski sprejeli in njegovo umetniško proizvajanje simpatično in po zaslugi ocenili. Tako delamo mi, ki smo kulturni »Sl. Narod« je pa s svojim poročilom dokazal, kdo je bil vzadi za hujskarijo proti »Ljubljani«, kar si bomo prav dobro zapomnili in ob primernem času primerno kvitirali. S takim postopanjem, kakor so ga Srbi pokazali v Rogaški Slatini, se onemogoča vsako kulturno spoznavanje in zblizanje med Slovinci in Srbi, po čegavi krivdi, ne bo treba šele izrecno ugotavljati. Gospoda pa, ki misli, da ji bomo še kdaj služili za štafazo pri prireditvah, ki jih ona sama po »Narodovi« izjavi smatra za svoje strankarske, se bridko moti in če bo prišla s kakimi izjavami, ji bomo pomogli pod nos sramotno »Narodovo« notico!

— **Osmina in sv. maše za dušnice** po ranjsem župniku Ivanu Kromar se bodo opravile od dekanije duhovščine cirniške v Starem trgu pri Ložu, v četrtek, dne 26. julija ob 9. uri dopoldne.

— **Osebna vest.** Poslanec dr. Kulovec je bil pred dnevi operiran na glasilih. Zdravnik mu je prepovedal govorjenje za 14 dni. Operacija sama je pa dobro uspela.

— **Potrebo kontrole** dokazujejo sledeči dve interpelaciji poslanca Škulja. Kmečki fant, edini sin matere vdove je imel po vojnem zakonu opravičenost do oprostitve kadrovske službe. Predložil je potrebno prošnjo z dokazili, a navzlic temu so ga vojaške oblasti potisnile v bataljon v Zagreb. Poslanec Škulj se je zavzel za fanta pri vojnem ministru, ki mu je tudi priznal zakonito opravičenost, a komandant je fanta mesto domov, potisnil v Belgrad. Poslanec se je ponovno zavzel za fanta, na kar še le je bil vojak odpuščen — a poveljnik, ki je zagrešil nezakonito pridržavanje fanta, bo kaznovan. — Druga interpelacija je tudi zanimiva. Prodajalci poštnih znamk imajo v Srbiji 3% popusta, v pokrajinah bivše avstro-ogrške države pa le 1%. Na to interpelacijo minister še ni odgovoril, a je vsekakor interesantna. — Koliko več krivic bi še bilo, če ne bi naši poslanci vodili vsestranske kontrole nad našo upravo.

— **Za rudarje Trboveljske družbe.** V »Slovenec« z dne 19. julija smo poročali o konferenci, ki se je 18. julija vršila na ministrstvu za šume in rude s poslanci Jugoslovanskega kluba. Ker je telefonska vest vsled napačne transmisije bila netočna, moramo ugotoviti, da sta v imenu Jugoslovanskega kluba nastopala poslanca Jože Gostinčar in Fr. Kremžar. Konferenci je poleg obeh poslancev in ministra dr. Srskića prisostvoval tudi generalni ravnatelj tega ministrstva Antula (ne pa ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe). Generalni ravnatelj je prevzel nalogo to zadevo na podlagi od poslancev predloženega materiala preštudirati, nakar se konferenca nadaljuje. Zastopnika vlade sta izjavila, da se morajo pogajanja med rudarji in družbo na vsak način vršiti do uspešnega konca.

— **Strašen vihar in toča na Dolenjskem.** Dne 19. t. m. okoli 1. popoldne je prihrumel nad Mirno peč in okolico grozen vihar, ciklon s silno debelo točo, ki je podiral kozolce, drevesa in razkrival hiše, da je bilo človeka groza. Žito, kakor ječmen, rž in pšenica, je povečini sicer že požeto, a znaten del je še ostal na polju; vsi drugi poljski sadeži so skoro docela uničeni, zato je pogled na polja nad vse žalosten. Škoda je ogromna. Ljudske zastopnike vlnudno prosimo za posredovanje za izdatno podporo pri vladi. — Iz Račne pri Grosupljem se nam tudi poročalo, da je tam 19. julija ponekod toča uničila vse poljske sadeže. Sreča je le, da ledeni pas ni segel po celi dolini.

— **Calderonova igra: »Stanovitni kraljevič«** v Radovljici. Ljubljansko katoliško mladniško društvo bo v nedeljo, dne 22. julija 1923 v Ljudskem domu v Radovljici uprizorilo znamenito igro »Stanovitni kraljevič«. Vstopnina: Sedeži po 5, 4, 3 Din, stojšča po 2 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Kmetijski združitvi v Radovljici. Upamo, da bo Calderonova drama privabila mnogo občinstva tudi iz okolice. Nemški pesnik Goethe je pisal l. 1804. o tej drami pesniku Schillerju: »Ko bi vsa pozemlja izginila s sveta, upam si jo iz te drame zopet zbrati in jo pokazati svetu.«

— **Strela je ubila** v torek, 17. julija na Mali planini nad Kamnikom šest goved in dve svinji.

— **Iz slovenskih krogov v Sarajevu** smo prejeli sledeče: O priliki turneje ljubljanskega učiteljskega pod vodstvom profesorja Emila Adamiča sem opazil, da so imeli izletniki in izletnice na prsih znake v državnih barvah z napisom: Državna preparandija v Ljubljani. Govoril sem o teh znakih z nekimi tukajšnjimi Slovinci in pa z nekimi Sarajlijci. Potrdili so moje mišljenje, da je nošenje znakov v državnih barvah v teh razmerah zelo neumestno. Prvič, ako grem kot gost ali izletnik, moram brezpogojno že radi legitimacije pokazati svojo pravo barvo in se ne morem

odeti z neko splošno firmo (saj državljani smo itak vsi), ki z legitimacijo nima opravka. Politično razpoloženje zadnjega časa, ki je pomedlo z vsemi medlimi novimi narodnostimi, neumljeno zahteva od vsakega določno izjavo, v katero skupino je uvrščen. Ako od strani izletnikov ni bilo za nošenje slovenskih barv dosti korajže, je žalostno in naj profesor Hauptmann le še nadaljuje svoje študije, ali obratno od vnukov na pradede. Ako so pa drugi razlogi, potem je pa povdarjanje in legitimiranje z državnimi barvami in imeni od strani nedomačinov ter v Bosni malo politično, ker je poznano, da tak postopek diši po neki stranki. Torej najprej tukajšnje razmere in običaje poznati, potem šele z našo pesmijo sem. — Danes berem v belgaiskem »Preporodu« od 15. julija, da je na kongresu igralcev v Splitu izvolil g. A. Drenovec (Ljubljana) izjaviti, da smo en narod in da obsoja delo Korošca in Radica. Slovence v tujini obhaja pri takih enakih pojavih takale misel: Presneto je treba malo discipline, ponosa in obzirnosti, da se ex offio dajejo izven doma izjave, ki so nasprotno istočasni borbi velikanske večine slovenskega ljudstva, pa četudi pripada izjavljajč k bogzna kateri stranki. Prav bo, da se tudi mi Slovinci v tujini navadimo na to in da ločimo med ljudmi, ki prihajajo tu sem, da diskreditirajo Vas vse doma in kar nas je zunaj, in pa med onimi, ki prihajajo zares kot ponosni Slovinci.

— **Povolivni glasovi iz Prekmurja.** Pri zadnjih volitvah v državni zbor sta v Prekmurju kandidirala Stefan Kühar (demokrat) in Benko Marko (radikal). Kakor je gotovo vsem čitateljem znano, je kandidat Kühar spremenil svojo barvo par dni pred volitvami in to celo pustil javno plakirati, da izstopi iz demokratske stranke in odjadrja v radikalno stranko. Seveda je to storil z vednostjo g. kand. Benka (rad.). Tik pred volitvami, in to 17. marca je pa zopet Kühar razglasil s pomočjo demokratov, da je on demokrat, in da še nikoli ni bil radikal in tudi ne bo, a ta volivna prevara in agitacija je bila seveda ravno tako potem lepakov razglašena. Ta razglas je bil sestavljen v tem smislu, da je to sama Benkova (rad.) farbarija itd. Kandidat Benko si tega ni pustil dopasti, da bi ga demokratski kandidat tako osramotil in je sklenil, da ga toži. Res je bil obsojen M. Kühar na 3 dni zapore in to pri okr. sod. v Murški Soboti. Kühar je na to razsodbo napravil priziv ter se med tem časom tudi pobotal z Benkom. Državni pravdnik je pa dvignil tožbo radi prestopka po § 6. vol. zak. in Kühar je bil v torek, dne 17. t. m. pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na 5000 dinarjev globe.

— **Napolnagi izletniki.** Prejeli smo sledeče vrstice: Na svojem potovanju ustavljam sem se tudi na Jančem, kjer sem zvedel marsikatero novico. Na vprašanje, če hodijo tudi izletniki semkaj, se mi je odgovorilo, da so bolj redki in da so med temi nekateri tako ne sramno oblečeni, napolnagi, v samih plavalnih hlačah, da so vsem v pohujšanje, mladim in starim. Vsi ogorčeni so mi pravili ljudje, da se bo takim nesramnežem pripetilo še kaj hujšega, kakor nemškutarjem leta 1869. Kdor hoče torej prineesti zdravo kožo domov, naj ne hodi nag na Janče.

— **Krekova mladina** podružnica Sneberje-Zadobrova priredi v nedeljo, dne 29. julija pri sv. Jakobu ob Savi igro: »Stari in mladi«. Začetek ob pol štirih popoldne. Vabijo se tem potom vsi prijatelji mladinske organizacije k obilni udeležbi.

— **Dve zračni nesreči v Novem Sadu.** Na letalskem aerodromu v Novem Sadu sta se dogodili te dni dve težki nesreči. V soboto, dne 14. julija je padel aeroplan, v katerem se je nahajal podn. Gjorgjič, radi defekta motorja na tla. Gjorgjič je težko ranjen in njegovo stanje je brezupno. En dan prej pa je na istem letališču iz višine 40 metrov radi strojevega defekta treščilo letalo s podčastnikom Čurčinom s strahovito silo na tla. Aparat je bil popolnoma razbit. Čurčić je težko ranjen, vendar bo okrevalec.

— **Invalidski odsek** razpisuje mesto šet-zdravnika v zdravilišču za invalide na Golniku. Opozarja se na tozadevni razpis v Uradnem listu.

— **Pobegnil je leta 1906 v Ljubljani rojeni Vinko Pogačnik** svojemu očetu v Kranju. Fant je nadsrednje postave, šibek, črnih las, okrogličen, oblečen v sivo rižasto obleko s športno čepico.

— **Rop v Koroški Beli.** Regina Bergant iz Siska se je seznanila na glavnem kolodvoru v Ljubljani z nekim moškim in neko žensko, katera sta jo izvabila v Koroško Belo. V gozdu pri Koroški Beli sta pa Bergantovo oropala, jo popolnoma slekla in ji odvzela košaro ter jo privezala k drevesu. Bergantova je oškodovana za 8000 K.

— **Bistra, kristalno čista voda,** planinski zrak in skrbna priprava napravijo »Pekatec« to, kar so: prava delikatesa. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

— **Poskusite specialna vina v steklenicah** slovite trdke Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru. Dobijo se po vseh hotelih, kavarah in restavracijah širom naše domovine. 4378

Mezdno gibanje trboveljskih rudarjev.

Ljubljana, 20. julija 1923.

Za mesec dni se vleče mezdno gibanje trboveljskih rudarjev brez pravega uspeha tako, da je danes prispelo popolnoma na mrtvo točko.

Včeraj in danes se je vršila mezdna razprava na pokrajinski upravi.

Prvi dan je trajala razprava od 9. do 14. in je bil končni rezultat isti kot pred početkom razprave. Isti dan popoldne pa je naročil g. veliki župan organizacijami oziroma odredil ponovno razpravo, katera se je danes vršila.

Po prvi razpravi se je od organizacij in zaupnikov sporočil potek razprave po revirjih. Ker pa se je, kot je že uvodoma omenjeno, mezdno gibanje vlekle docela cel mesec in končno brez uspeha, je delavstvo danes stopilo v stavko.

Današnja razprava je otvoril g. veliki župan po 9. uri dopoldne, naglašajoč, da dokler delavstvo ne gre na delo, in ker je zaupništvo odredilo stavko, ne more voditi razprave.

Na pojasnilo od strani delavstva, da je zadeva povsem druga, namreč, da je delavstvo samo stopilo v stavko, je svoj izjavo umaknil in pozval g. rud. svetnika ing. Pehanija, da obrazloži potek prejšnje razprave.

Zatem se je začela razprava na temelju delavske zahteve. Delavska zahteva je: Eksistenčni minimum, ki je bil določen lansko leto meseca avgusta, je zelo nepopolen. Vsled tega je bistvo zahteve da se eksistenčni minimum izpopolni. Zahteva je tako upravičena, da se ne more niti najmanj trditi, kar se tako rado poudarja, da so pretirane. To je z ozirom na okoliščine in delo, ki ga ima rudar. Razprava se je končala po 14. uri brez uspeha z istim rezultatom kot prejšnji dan.

V glavnem so delavski zastopniki končali prvi tako na drugi razpravi pokazali dobro voljo, od strani podjetja pa se ni pokazala prava resnost že z ozirom na dejstvo, da je zastopnik na današnji razpravi onemogočil nadaljno razpravljanje z izjavo, da družba ne pristane na več kot 3 Din poviška dnevno na minimalno plačilo.

Jasno, da delavski zastopniki niso mogli pristati na tako povišanje.

Da se javnost ne bo razburjala, so objavile združene strokovne organizacije v več časopisih stanje delavstva in bo prihodnjih dneh najbrž sledilo skupno pojasnilo o stvari.

Z današnjim dnem je definitivno stopilo delavstvo vseh rudarskih revirjev trboveljske premogokopne družbe v stavko. Boj je izključno gospodarskega značaja, kar je treba poudariti. Izkoriščalci rudarje dovolj in enkrat je dospelo na vrhunec, kar je rodilo sedanji položaj. Rudar ima enega izmed najtežjih poklicev in je zato upravičen, da mu omogoči družba pošteno, človeka vredno življenje.

Štajerske novice.

Š **Truplo bogoslovca Deržečnika** najdeno. Včeraj, 20. t. m. zjutraj so pri Fani našli truplo bogoslovca Deržečnika in je prenesli v Ribnico na Pohorju, kjer bo pogreb v nedeljo ob 10. dopoldne. Tako so sedaj najdena trupla vseh štirih gospodov, ki so 10. julija našli smrt v Dravinih valovih.

Š **Jegličeva slavnost v Jarenini** na Mariboru se vrši pod okriljem tamkajšnje Orle v nedeljo, dne 22. julija 1923. Mariborski Ljudski oder bo ob tej priliki vprizoril dve burki enodejanki. Slavnost se v obilnem številu udeležijo tudi Mariborčani.

Š **Posledice zadnje nevihte.** Škoda, ki jo je napravila nevihta dne 18. julija na Štajerskem, je neprecenljiva. Uničena je koroza, oves in drugo žito kakor tudi vinogradi okoli Peka in Limbuša. Najbolj oškodovani so kraji Ruše, Limbuš in Pekre. Vihar sam je napravil hujšo škodo kot toča. Na kolodvorih je vihar premakel vagona. Take nevihte ne pomnijo niti najstarejši ljudje. V Polskavi je udarila strela v nek kozolec, ki je bil poln sena in žita. Kozolec je z vsemi pridelki zgorel do tal. V Pustem polju je strela udarila v hišo posestnika Franca Stvarnika. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Strela je ubila tudi enega konja. Stvarnik, ki mu je lani strela ubila sina, je popolnoma uničen.

Primorske novice.

p **Furlanska pokrajina** tvori eno samovoljno okrožje. V podrobnih razpravi volivnega zakona v italijanskem parlamentu je v seji 18. t. m. poslanec Ciriani predlagal, naj tvori Furlanska pokrajina dve volivni okrožji. Podoben predlog je podal tudi posl. Wilfan. Proti sta govorila med drugimi Salandra in Acerbo, ki sta

Prazno sobo ozir. manjše stanovanje

ISČE GOSPODINJA, ki je čez dan odsotna. — Plača dobro. — Ponudbe na: HUMER & STRITIH, sladničarna, Pred škofijo št. 3. 4381

Tehnična moč

dobro izveščana pri izdelovanju STAVBENIH PRORAČUNOV in OBRACUNOV SE ISČE za takojšen nastop pri večjem stavbenem podjetju. — Ponudbe pod šifro »STROKOVNJAK« — na ALOMA COMPANY, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3, kjer se izve tudi naslov.

SPREJMEMO TAKOJ pridnega, zanesljivega, poštenega in močnega

HLAPCA

Ki je vajen tudi pri konjih, pri tvrdki IVAN PERDAN, trgovina v Ljubljani. — Prednost imajo oni z dežele. 4403

Stenografinja in strojenjska

perfektna (100 besed v min.) isče prim. službe. Naslov v upravi lista pod št. 4366

Službo sprejme

kot oskrbnica

na kaki graščini ali pa veleposestvu v Sloveniji, poštena oseba, samskega stanu, 37 let stara. — Naslov pove upravn. ništvo »Slovenca« pod št. 4311.

16 letna deklica

se želi učiti kuhati in likati, s hrano in stanovanjem v hiši, samo v Sloveniji. — Ponudbe na upravn. ništvo »Slovenca« pod št. 4350 »KREPKA«.

ISČEM za NASTOP meseca septembra IZURJENEGA

ŽAGARJA

za TRACNO žago, kakor tudi izurjenega ŽAGARJA za KROŽNO žago v svrhu izdelovanja zabojev. Plača po dogovoru. FRANJO ŠVIGELJ — Breg, p. Borovnica

VEČ DOBRIH

slikarskih pomočnikov sprejme IVAN MARTINC, LJUBLJANA, Poljanska cesta 20 4367

Delovodja

ISČE SLUŽBE, izurjen po 14letni praksi v izdelovanju strojev za verige (Biegenmaschinen) in za varjenje verig (Schweisssaparate), ter napeljava električnega toka v isto svrhu. — Naslov pove uprava lista pod št. 4363.

Kuharice, pozor!

V NAJEM se ODDA brezplačno kompletna KUHINJA s 60 stalnimi abonenti v Ljubljani. Kuharica ali gospodinja z zadostno prakso in primernim jamstvom, ki bi bila pripravljena sprejeti oskrbo na svoj račun, naj vloži pismeno ponudbo pri upravi »Slovenca« pod šifro »KUCHARICA«

Iščem dva učenca

za pekovo obrt. — IVAN KRMEC, Vevče št. 30, pošta Dev. Mar. v Polju.

Dr. Derč

ORDINIRA zopet redno od 2. do 3. ure pop. vsaki dan BEETHOVNOVA ulica 15, prilličje, levo. (NEPREMOŽNIM BREZPLAČNO!)

Iščem DEKLE

pošteno in dobro — za vsa hišna dela. Nastop TAKOJ. — Ponudbe prosim s sliko na Ljubica Osek, Zagreb, Illica 143.

VRTNARJA

popolnoma izveščanega v zelenjadem in cvetličnem vrtnarstvu, SPREJMEM takoj za graščino na Štajerskem. Znanje čebelnoreje pogoji. — Naslov pove upravn. ništvo »Slovenca« pod številko 4377.

Prvovrstni sekstet

SPREJME v Ljubljani ali okolici ANGAŽMA oziroma SVIRANJE 3—4 krat na teden. — Naslov pove upravn. ništvo »Slovenca« pod št. 4335.

Odvetnik

Dr. Josip Mandić

je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v Pragi I.

Staromestské nam. 13.

Poslovanje

tudi v srbo-hrvatskem in slovenskem jeziku.

Banatsko moko la.

na vreče in vagone razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3096

JERMENA

za cepe in čevlje, gože, biče, bičevnike, razne krtiče, čevlarsko prejo in papirnate vrečice nudi po najnižjih cenah OSVALD DOBEIC LJUBLJANA, Sv. Jakoba trg št. 9.

Furnir orehov

JE NAPRODAJ zelo ugodno. Podrobno od 4.—5. ure vsak dan. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4394.

Malo sobo

s posebnim vhodom ODDAM TAKOJ. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4393

STANOVANJE v sredini mesta ZAMENJAM za stanovanje v Šiški. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 4395.

UGODNO PRODAJ VELIKO enonadstropno hišo

na prometnem kraju ljubljanske okolice. Lepo stanovanje v kratkem na razpolago. — Cenj. ponudbe pod »FINANCA« na upravo »Slovenca«.

Naprodaj hiša

pod STORŽIČEM pri KRANJU, zidana, v najboljšem stanju, s 5 sobami, hlevom, skednom, z dobro pitno vodo in vsemi pritliklinami ter ena njiva za 3 mernike posetve Proda se za polovično ceno. — IZREDNA PRILIKA! — Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 4349.

**RNEL
MARIKO**

**VSEH ZNANK ZA
AVTOMOBILE
IN KOLESA**

J. COREC

**LJUBLJANA
PALAČA KR-BNK**

Litografični stroj

(STEINDRUCKSCHNELLPRESSE)

kamen 80—110 cm. Zinkdruckfundament — po izredno NIZKI CENI PRODA loco SHS trgovec RICHARD R. ENGELSBERGER KRŠKO — Slovenija. 4327

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam,

da sem se PRESELIL

s svojo DELAVNICO iz Štepanje vasi v lastno hišo na SELO št. 34 — MOSTE ter se priporočam za nadaljnjo naklonenost in za obilen obisk. Sprejmejo se vsa v to stroko spadajoča dela. — Delo točno, cene zmernne. — ANT. STERNIŠA sodar, mojster, SELO št. 34 — MOSTE.

KOČIJO zamenjam

za ZAPRAVLJIVČKA. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 4372.

V Kamniku na Glav. trgu se ODDA velik, lep PRODAJALNIŠKI LOKAL. Tam so naprodaj tudi veliki KAMNITI PODOBOJI (bangariji) i VRATA Vpraša se pri A. SLATNAR, KAMNIK.

40.000

BLEJSKIH razglednic

v 8 vrstah barvane, (Chromolithdruck), PRODA po zelo nizki ceni BRACA BRALIČ, VIROVITICA. 4374

Pozor!

kupujem stare OBLEKE, ČEVLJE. POHIŠTVO itd. Grem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

Sesalko za gnojnico

dobro ohranjeno, skoraj nič rabljeno, dolgo 3½, predvojni material, prodam. — Naslov pove uprava lista pod št. 4369.

Cele opreme

ZA NEVESTE in obhajanje (entlanje) izdeluje točno in solidno novo otvorenja izdelovalnica perila P. JANCIGAJ, Resljeva cesta 29, I. nadst., levo.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mesni trg 15 priporoča sv. je zalogo dežnikov in solčnikov in sprehajalnih palic. Potravila točno in solidno.

VILLA DR. PEČNIK

Rogaška Slatina.

Zdravniška penzija, oddihališče, sanatorij. Za notranje bolezni, za oslabele, za katarte pljučnih vršičkov. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. — Prospekti!

ČISTILO

(KREMA) kakor »Ilirija«, »Jadrane«, C. in M. »Cipulin«, ličilo, mast za usnje, črnilo, olje za šivalne stroje, pečatni vosek, držeče milo kupite najceneje pri OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

Toplice MEDIJA-IZLAKE

Zdravilni, topli vrelci zoper REVMAATIZEM in razne druge bolezni, zelo zdravilo, mirno letovišče. obdano od gozdov; zaradi tiho in miru priporočljivo bolnim na živcih. — Udobna stanovanja, izvrstna hrana. — Cene nizke. — Se priporoča M. REPANŠEK.

Za bližajoči se KATOLIŠKI SHOD priporočam v nakup

orlovske potrebščine

KLOBUKE, SLAMNIKE, ČEPICE in SRAJCE ter drugo modno BLAGO po zmerni ceni. — IVAN KUNOVAR, LJUBLJANA, Stari trg 10.

Prostovoljna dražba premlčnin

kot: BOLJŠE HIŠNE OPRAVE, OMAR, POSTELJ, FOTELJEV, raznovrstnih drugih predmetov in več gospodarskih prip. prav po umrlj. g. Heleni Pollan v šmartnem pri Litiji se vrši v nedeljo, 22. t. m. ob 11. uri dopoldne.

Županstvo šmartno pri Litiji, dne 17. julija 1923.

Nemščino in francoščino

poučuje gospa, bivša učiteljica. Ura 8 Din. — Naslov v upravi pod št. 4398.

Dražba pšenice na polju

bo v nedeljo popoldne ob 4. uri v Sp. Šiški, Vodovodna cesta št. 171. 4365

KUPIM že rabljeno, dobro ohranjeno

moško kolo.

Poizve se pri ANTON KOB, lesna trgovina, Ljubljana, Izanska cesta št. 22.

Sode za vino, mošt

itd. razprodajam, dokler traja zaloga. — J. AUGUSTIN, Ljubljana, SP. ŠIŠKA, Sv. Jerneja cesta 281. 4243

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana, Cralja Petra trg 8. Telefon št. 270.

!!! AUTO !!!

BENCIN OLJE MAST PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNIJE

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

VELIKA ZALOGA

klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

lovmar v Slobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri KOVACEVIC i TRŠAN v LJUBLJANI, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Erman & Arhar

mizarstvo, ŠT. VID n. Ljubljano 4.

Sprejemava vsa stavbna in pohištvena dela. Pohištvo lastnega izdelka stalno na zalogi. — Cene konkurenčne! — Postrežba točna. — Načrti in proračuni brezplačno. Se priporočava. 3295

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

Prodajam TRGOVINO

Z MEŠANIM BLAGOM.

Kapital 50.000 K. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 4309.

Prodajalko za manufakturo

SPREJMEMO, popolnoma izveščano, nad 25 let staro, prvovrstno

moč, pridno in zanesljivo ter lepega, vzornega vedenja. — Ponudbe: R. MIKLAUC, LJUBLJANA. 4371

Vajda kupuje

po najvišjih cenah in plača proti oddajnemu po-
od oddajnih postaj in plača trditu brez odtegljaja

E. Vajda, izvoznik jajec, Čakovec,

Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavke: Vajda Čakovec. — Telefon interurb. št. 59, 4 in 3.

Engro trgovina

s 30 milijoni kron letnega prometa, v Sloveniji, je UGODNO NA-
PRODAJ. Ker je ista ob italijanski meji, je pripravna tudi za eksport
in import. Potrebni kapital 3 milijone kron. — Naslov pove upravn.
ništvo »Slovenca« pod št. 4388.

Arhitekt in mestni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10. Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850. se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

PRODAM v sredini mesta ČRNOMELJ

prtilično hišo

z dvema hlevoma in vrtom, segajočim do vode. — Pripravno posebno za kakega usnarja, ker ni v mestu in okolici nobenega. — Naslov pove upravn. ništvo lista pod številko 4100.

HOTELIRJEM!

Moderno renovirani hotel, največji in na najlepšem kraju v Paročinu (Srbija) daje se v zakup od 1. avgusta t. l. Reflektanti naj se obrnejo plačeno Paročinsko Banjo Paročin

KUPUJEM razna

zdravilna suha ZELIŠČA

KORENINE, LUBJE, SUHE GOBE, LIPOVO CVETJE i. dr. A. MAČEK, VRHNIKA.

Krasna vila

V lepem mestu na Štajerskem, Jugoslavija, je takoj naprodaj krasna VILA z velikim ograjenim sadnim vrtom; kupci stanovanje, obstoječe iz 5 sob, kopala sobe, kuhinje, kleti in drugih pritliklin, takoj na razpolago. — Ponudbe na upravn. ništvo lista pod: »VILA 4304«.

Iščem stanovanje

obstoječe najmanj iz dveh sob in kuhinje. — Eventuelne ponudbe na upravn. ništvo »Slovenca« pod: »INŽENJER«. 4340

PO NIZKI CENI SE PRODA jako dobro ohranjen

AUTO »Ford«

nova tipa z elektr. razsvetljavo in pogonom, ter rezervno pneumatiko in kompletno orodje. — Naslov pove upravn. ništvo »Slovenca« pod številko 4298.

„DIAMANT“

Pozor pekli »Diamant«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadla, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku a Jugoslavijo EDUARD DUŽANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Vrujite se ponaredb v prahu ali tekočini!

3 stružnike

(HOBELBANK) — malo rabljene, z orodjem vred PRODAM. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4342.

Bencin-motor

in MLATILNICO v dobrem stanju, radi električne napeljave, ugodno PRODA KMETIJSKO DRUŠTVO v MENGŠU. 4238

RADI POMANJKANJA PROSTORA prodajamo z našega skladišča vsako količino

drv za kurjavo

(odpadke od žage) — hrastove in bukovne po znatno nižji ceni. — »DRAGA«, lesna industrija (Steiner) — parna žaga, Jeranova ulica št. 14. 4138

Vrtnarske zadeve

posreduje društvo »VRTNARSKA SOLA«.

Potrži naznanjamo, da je naš preljubljeni oče

Fran Arko

posestnik in bivši deželni poslanec itd.

po dolgi mučni bolezni danes ob devetih zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se vrši v Logatcu v nedeljo popoldne okrog 5 ure.

Na Vrhniki, dne 20. julija 1923.

Rodbine Arko, Burger, Selinc in Sajovic.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Selenburgova ulica štev. 1

(prej SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

(Kapital in rezerve Din 17.500.000.—)

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavke: Trgovska.

Telefoni: 139, 146, 458.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njalnica v Kolo-
dvorski ulici)

Pritlična HIŠA

VRTOM NAPRODAJ v Zgornji Šiški
št. 34 pri Ljubljani. — Cena 85.000 di-
narjev. — Več se izve pri BERGANTU
Istotam. 4361

PAPIR

pisemski, svilen, krep, ovojni, havana,
kuverte, noteze, vpisalne knjižice, pisar-
niški, trgovski, konceptni in razglednice
na debelo pri OSVALD DOBEIC, Ljub-
ljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 4215

LAN negoden ali goden, KUPI ali
ZAMENJA za platno TOVAR-
NA ŠINKOVEC, GROSUPLJE. 4334

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagone, paritet vsa-
ka postaja v Sloveniji, M. BIELIC,
Dunajska cesta 33, pri «Balkanu».

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremanj za rodbinsko in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju
brezplačen. Isto
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
šivilje, krojače,
čevljarje, sodlar-
je, gumbi, žlice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

Naznanilo.

Vljudno naznanim, da do preselitve v novi lokal v Selenburg-
ul. 1, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila
vsake vrste, ako ravno čevlji niso kupljeni ali izdelani pri meni,
v provizoričnih prostorih na Poljanskem nasipu 40, II. nadstr.
(stara cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner

specialist za orto-
pedična in anato-
mična obuvanja in
trgovca s čevlji
Ljubljana

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

I^a čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

PORTLAND-CEMENT

v vsaki množini in po tovar-
niški ceni vedno v zalogi. —
Trgovci dobijo primeren popust

Zastopniki se iščejo!

Prodajni urad Portlandskega cementa

Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani.

Tvornice papirja v Vevčah, Ja-
neziji in Goričanah.

Vabilo k subskripciji IV. emisije delnic.

Tvornica lesovine v Goričanah
in Medvodah.
Tvornica celuloze v Goričanah.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani z dne
5. maja 1923 provaja k temu pooblaščenim upravni svet na podlagi odobrenja Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu
z dne 11. decembra 1922, VI, br. 5642, na občnem zboru sklenjeno povišanje družbine delniške glavnice

od Din 12.500.000.— na Din 20.000.000.—

z izdajo

75.000 komadov delnic à Din 100.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu Din 150.— za komad tel quel v razmerju na dve starl
ena nova, protivrednost plačljiva ob subskripciji.
Stari delničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti svoje delnice brez kuponske pole na blagajnah nižje
navedenih mest, da se na njih označi izvršitev opcije.
2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu Din 200.— za komad tel quel, plačljivih ob subskripciji.
3. Subskripcija traja od 25. junija do 25. julija 1923 in so določena kot subskripcijska mesta:
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice, Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani,
Hrvatska podružnica Wiener Bank-Vereina v Zagrebu, Prva hrvatska štedionica v Zagrebu in Jadranska banka A. D. v
Beogradu ter njene podružnice.
4. Dodelitev delnic se izvrši po preteku subskripcijskega roka čim najhitreje. Za nedodeljene delnice se vplačani
denar vrne najkasneje do 8. avgusta 1923.
5. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil do konca tega leta.
6. Ažijški dobiček pri izdaji novih delnic se dodeli po odbitku stroškov in pristojbin rezervnim fondom podjetja.
7. Nove delnice so deležne na družbinem dobičku od 1. julija 1923 dalje in so opremljene že s polkuponom za leto 1923.
8. Uspeh emisije je zajamčen po posebnem garančnem sindikatu.

Ljubljana, dne 6. junija 1923.

Upravni svet.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEJ.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

**Zaklopni stoli,
klopi in mize.**
Rožman & Komp.

Ljubljana, Mirje 4.

Hamburg-Amerika linija in United-American Lines Inc.

Glavna

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

šprejema potnike v južno in severno
Ameriko. Izdaja točna pojasnila in
prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsak teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

I. G. Drašković, Zagreb

B. cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD: Balkanska ulica 25.

SUŠAK: Jovo G. Ivošević, Karlovska cesta 160.

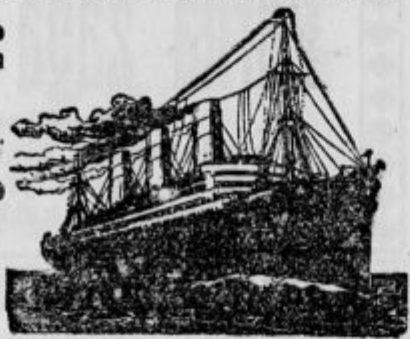
SPLIT: Ante Buić, Diklecijanov obala 13.

GRUŽ: Ivo Lovričević.

BITOLJ: Gjergje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja
Aleksandra 187.

VEL. BEČKEREK: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 1.

Potnike spremlja do Hamburga družbeni uradnik.

Vreče rabljene

dobro ohranjene, kupim — JOS. BAH-
VEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 7.

OVES -- KORUZO la.

na VREČE in VAGONE razpro-
daja M. BIELIČ, Dunajska cesta
št. 33 pri „Balkanu“ po najnižjih
dnevnik cenah. 3697

NOGAVICE

vezenino, sukanec Trident in veriga, na-
ramnice, D. M. C. prečka, jedilno orodje,
žlice, vilice, nože, glavnik itd. priporoča
veletrgovina OSVALD DOBEIC, Ljub-
ljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 4211

»REFORM«

STEKLENICE

za KONSERVIRANJE
SADJA, POVRTIN in MESA
so priznane NAJBOLJŠE in
obenem tudi NAJCENEJŠE!
GLAVNA ZALOGA
za JUGOSLAVIJO pri trdki
LOVRO PETOVAR
IVANJKOVCI.

CENIKI na ZAHTEVO!! —

miši, podjane, stenice, čuara.
a vsa golazen mora poginiti, ako porabiš
moja najbolje preiskušena in splošno bvalena
sredstva, kot proti voljakom in bičnim mišim
K 28, za podjane K 28 za čuaro K 30 za ste-
nice K 28, za stenice K 10 in 20, mazilo proti njim
K 10 in 20, mazilo proti njim K 10 in 20, mazilo
K 10 — 10 žitini K 10 — 10, za uničevanje
in veritvi K 10 in 20, proti mrčesu na sadju
in zelenjavi proti mrčesu 10 in 20 K. Poslji
po povračilo Zavezo na eksport
M. Jün er, Petrijška ul. 3. Zagreb 39.
Zr. ovorm pri večjem odjemu po post.

Razglas.

Po odredbi gospoda ministra pravde z dne 27. aprila 1923, S. br. 3546 in z dne 5. julija 1923 S. br. 5204 je potom javne ustne licitacije prodati celokupno premoženje in nepremično imovino tvrdke William Prym, tovarna lesnih izdelkov v Polzeli, koje lastnik nemški podanik.

Prodaja ima obsegati celo tovarno z vsemi pripadnostmi in priključinami, v kolikor spadajo ob času licitacije k tovarni in se nahajajo na lici mesta.

Imovina obstoji:

1. iz vseh zemljišč (njive, travniki in pašniki), ki so v zemljiški knjigi vpisane pod vlož. štev. 161, 462 in 465, kat. obč. Polzela, te so lastnina navedene tvrdke;
2. iz vseh zgradb, ki se nahajajo na pod 1. navedenih zemljišč;
3. iz raznih strojev, ki so v pod 2. navedenih zgradbah;
4. iz raznih materialij in premoženij, spadajočih k tovarni;
5. iz poljske železnice od ut za les do tovarne;
6. iz vodne sile, v kolikor je imela tvrdka pravice do nje.

Za licitacijo so merodajni sledeči pogoji:

1. celokupna imovina se bo prodala potom javne ustne licitacije, ki se bo vršila na lici mesta tovarne v Polzeli dne 26. avgusta 1923;
2. licitacija se bo navedeni dan pričela ob 10. uri in končala ob 14. uri;
3. vzklicna cena znaša 150.000 dinarjev;
4. vsak licitant mora pred licitacijo položiti pri finančni deželi blagajni v Ljubljani ali pa pri davčnem uradu v Celju varščino znesku 10% od vzklicne cene v gotovini ali v državnih vrednostnih efekti ter voditelju licitacije predložiti izvirno pobotnico o polni varščini;
5. prodaja je za izdražitelja veljavna takoj, za državo pa šele ko jo odobri gospod minister pravde;
6. prodana imovina se izroči kupcu, čim gospod minister pravde odobri prodajo in kupec položi izlicitirano ceno v roku, ki ga določi gospod minister;
7. licitanti ne smejo biti osebe, katere izključuje člen 40 Uredbe o imovini neprijateljskih podanikov z dne 21. junija 1920, Uredba list za Slovenijo štev. 284, zato je vsak licitant dolžan pred pričetkom licitacije predložiti dokaze o sposobnosti, da more licitirati.

Podrobnosti glede imovine, ki se ima prodati, podaja državni komisar g. Karol Florjančič, trgovec v Celju, Cankarjeva ulica 2. Z dovoljenjem tega komisarja se sme ogledati na lici mesta napomena tovarna.

Sekcija za sekvestre v Ljubljani.

ZAMIDA S. R.

Preselitev trgovine!

Naznanjamo uljudno, da preselimo svojo trgovino z železnino s 25. julijem t. l. od Cankarjevega nabrežja štev. 1 v svojo lastno hišo v

Stritarjevo ulico štev. 7.

kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljše postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.

Popolnoma varno naložite svoj denar v VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

poletu 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi
cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se 6% brez odbitka rentnega in
obrestujejo po 6% invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

POZOR TRGOVCI!

Z razpečevanjem pri sedanjih draginjah vsaki družini NEOBHODNO
POTREBNEGA KONSUMNEGA PREDMETA dosežete STALNI in
OBILEN ZASLUZEK. — Pismena pojasnila se dobe pri

M. MUŠIČ - Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Priložnostni nakup.

Tvrdka John Samter & Retmas, Manchester

stavila je v svrhu upeljave svojih izdelkov ljubljanskim tvrdkam

I. C. Mayer, Franc Ks. Souvan, Feliks Urbanc

1000 kosov dobrega šifona

po zelo ugodni ceni na razpolago. Cena za meter pri odjemu celega kosa Din 16.50, sicer pa 17 Din.

Blago se dobiva od 23. t. m. naprej pri omenjenih treh ljubljanskih tvrdkah.